

HÉT VAKBLAD VOOR DE BOOMVERZORGING

Nummer 71

Bomen

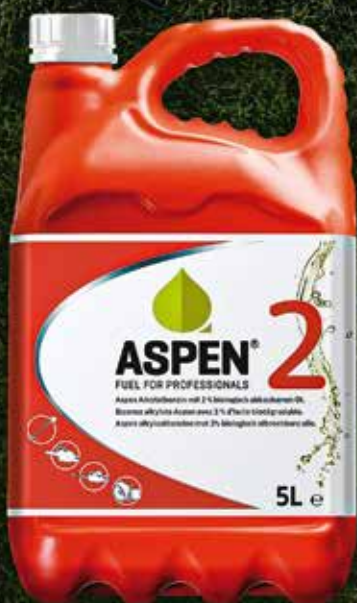
Kwartaaluitgave
april t/m juni 2025

Erkenningsnummer P918005

Beheer | NKB | Enquête KPB-ISA en Bestuurlijk | Onderzoek

STOP MET GEWONE BENZINE START MET ASPEN

Schoon
werken met al
je machines

ICX POWER ASCENDER

Husqvarna x skylotec

SG safety
green

STIJG TOT 24 METER PER MINUUT

De ActSafe Power Ascender ICX is een ultralicht stijgapparaat voor het veilig en efficiënt vervoeren van personen en lasten. De bediening wordt beheerd met een duimwiel waardoor nauwkeurig gewerkt kan worden. Stijgsnelheid van maximaal 24 meter per minuut. Lasten tot 185 kilogram. IP55 geclassificeerd. Inclusief afstandsbediening voor een tweede persoon op de grond!

WWW.SAFETYGREEN.NL

Open dag ETW-opleiding

Je bent van harte welkom
op zaterdag 21 juni 2025!

📅 21 juni 2025, van 10:00 tot 14:00

📍 Bunker, Otterloseweg 2D2
in Arnhem

Waarom kiezen voor CCB?

- Maatwerk**
Aangepast aan jouw niveau.
- Afwisselende werkvormen**
Dynamisch en praktisch leren.
- Kleine groepen**
Persoonlijke aandacht en veel oefenen

Meld je aan!

CCB

De ETW-opleiding start
op 29 oktober 2025

REDACTIONEEL

Arnhem neemt afscheid van schoon, heel en veilig	4
NKB 2025: Toewijding, respect en liefde voor de boom door te klimmen	9
'Buiten je kruin': de wederopstanding van de 'Lady Linde' van Hoog Beek en Royen	14
Verslag ledenvergadering KPB-ISA	10
Enquête KPB-ISA	18
Bomen omtrekken om de stabiliteit van kades te testen	23
VHG-artikel: Voorkom tekenbeten en gevarieerd programma Boominfodag	28
KPB-ISA Webinar 23 januari 2025: beheer van veterane bomen	30

RUBRIEKEN

Column Wim Peeters	3
Kruinkrabber	8
Kort nieuws & agenda	16
Column Jillis van Zinderen	17
Van 't vat	21
Welkom nieuwe leden	26
Van het bestuur	31

Boomcontrole

Er is iets mis met de manier waarop een en ander in de praktijk georganiseerd wordt. Boomverzorger worden, dat is een opleiding van al snel een jaar. Boomcontroleur word je na drie dagen opleiding. Die drie dagen zouden volstaan om te kunnen bepalen of een boom al dan niet veilig is en om een boomverzorger te vertellen wat hij moet doen met een boom. Weliswaar kan om een bijkomend onderzoek gevraagd worden, maar dat jaagt dan wel de kosten omhoog.

Het gevolg is dat je boomverzorgers wel eens hoort klagen dat ze een boom moeten snoeien, maar daar, eens in de boom, totaal geen reden voor zien. Boven in de boom ontdek je veel wat je op de grond niet kan zien. Massaria bij platanen bijvoorbeeld. Of de flexibiliteit van takken. Die moet je voelen. Wat is het verschil tussen takken die overbelast zijn en takken die dat niet zijn? Dat leer je niet in drie dagen. Dat moet je in de kruin leren voelen. Om een boom echt te kennen en dus te kunnen beoordelen, moet je daar echt mee bezig zijn. De beste manier om een holte of een vergroeiing te beoordelen is door die na het snoeien of vellen overlangs door te zagen en aan de binnenkant te beoordelen. Dan krijg je ineens een heel ander perspectief voor wat er intern aan de hand is. Boomverzorging is een vak dat je niet in een cursus leert. Boomverzorger word je in de boom. Door onervaren boomcontroleurs op pad te sturen, voldoen we wel aan de groeiende vraag naar boomcontroles, maar boeten we ook in op kwaliteit. Het controleren of een jonge boom al dan niet tijdig en correct is opgekroond, is natuurlijk niet zo gigantisch moeilijk. Voor grote bomen, bomen op een hoog-risicolocatie en veterane bomen is het een veel betere aanpak om een ervaren boomverzorger de boomcontrole en eventuele snoei in één beweging te laten uitvoeren. De controle kan dan veel grondiger gebeuren en er kan veel meer vanuit de boom gewerkt en gedacht worden zodat bomen veilig behouden blijven.

Colofon

Bomen is een uitgave van de KPB-ISA, Kring Praktiserende Boomverzorgers (KPB), Dutch Chapter van de International Society of Arboriculture (ISA).

Vakblad BOMEN komt mede tot stand door de samenwerking met:

- de Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners (branchevereniging voor ondernemers, Vakgroep boomspecialisten)
- het Vlaamse Bomen Beter Beheren (de Nederlandstalige vleugel van de Belgian Arborist Associations, BAA's)
- Wageningen UR, Alterra en Praktijk-onderzoek Plant en Omgeving (Lisse)
- de Hogeschool van Hall Larenstein
- het Innovatie en Praktijkcentrum Groene Ruimte
- de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen

Bomen wordt vier maal per jaar aan de leden van de KPB-ISA en BBB toegestuurd.

Dit nummer van Bomen is een half jaar na de verschijningsdatum ook digitaal beschikbaar op www.kpb-isa.nl

Advertentie-exploitatie

vakblad@kpb-isa.nl of penningmeester@kpb-isa.nl

Kopij

Kopij naar: bendertzevenbergen@gmail.com

Bij alle artikelen berusten de rechten van de tekst en afbeeldingen bij de auteur, tenzij anders vermeld.

Eindredactie

Bendert Zevenbergen
Grafische vormgeving
Vuijst Visuals, Zwartewaal

Redactieraad

vakblad@kpb-isa.nl
Coördinatie: Bendert Zevenbergen
Hans Kaljee
Jaco Houweling
Kees van der Bas
Martin Roosloot
Herman Best
en vanuit het bestuur Michael van Ruler

Aan dit nummer werkten mee

- Frank Braat, Yuverta mbo Velp
- Dennis de Goederen, Pius Floris
- Jan Hilbert, Copijn/Dendrologie
- Jaco Houweling, Investree
- Freya Klaus, Syntra West Roeselar
- Gaby Kleuver, bestuur KPB-ISA (NKB)
- Jitze Kopinga, Kopinga Boomadvies
- Wim Peeters, lector groen- en boombeheer, Odisee
- Martin Roosloot, Rond Om Bomen
- Jaap Smit, Plantkundig
- Ton Stokwielder, Storix
- Harry Verbeek, Arbor Aroha Boombeheer
- Jorrit Verduijn, Donker Groep
- Henk Werner, oud-voorzitter KPB-ISA
- Willem Zevenbergen, oud-penningmeester KPB-ISA
- Jilles van Zinderen, advocaat Monte Legal

KPB-ISA Dutch Chapter

Heeft als doel het langs educatieve en wetenschappelijke weg zorg dragen voor een grotere waardering voor bomen als levende wezens en het bevorderen van onderzoek, technologie en beoefening van de beroepsmatige boomverzorging. De kosten voor het KPB-ISA lidmaatschap kunt u vinden op www.kpb-isa.nl

Bestuur KPB-ISA

contact@kpb-isa.nl
Voorzitter Bart van der Klugt
Penningmeester Jan Ijmker
Secretaris Michael van Ruler
Kennisbijeenkomsten Zef Worms
IRO Bas Poutsma
NKB Gaby Kleuver
PR Michael van Ruler

Commissie Nederlandse Klimkampioenschappen KPB-ISA

Contact: nkb@kpb-isa.nl
Annemiek van Vugt
Voor info: www.kpb-isa.nl

Commissie Kennisbijeenkomst KPB-ISA

Contact: kennisbijeenkomsten@kpb-isa.nl
Jan Willem de Groot
Voor info: www.kpb-isa.nl

Bomen Beter Beheren

Bomen Beter Beheren is de Nederlandstalige vleugel van de Belgian Arborist Associations (BAA's) naast de Waalse zustervereniging Arboresco. BAA's organiseert vooral klimkampioenschappen en examens voor European Treeworker en biedt een platform voor de professionele boomverzorger en iedereen die met bomen buiten het bos te maken heeft. Dit voornamelijk door bijeenkomsten en studiedagen te organiseren die kennisuitwisseling bevorderen.

Contact: info@bomenbeterbeheren.org

Voor info: www.bomenbeterbeheren.org

Cover

Marieke Gideonse, Aerial Rescue
NKB 2025
Foto: Louise van Drunen

Inhoudsopgave:

De 'Lady Linde', mei 2025.
Foto: Jaco Houweling

Arnhem neemt afscheid van schoon, heel en veilig

AUTEUR EN FOTO'S: JACO HOUWELING

Een coalitieakkoord waarin op de eerste pagina staat: We behouden en versterken de natuur. Bestaat dat in Nederland? Ja, het is te vinden in het Arnhems coalitieakkoord voor 2022-2026. Een groen en links college heeft in 2022 de doelen en ambities voor de stad op papier gezet. In het coalitieakkoord, dat op de website van de gemeente Arnhem te vinden is, zijn duurzaamheid en leefbaarheid de grote thema's waaraan alles opgehangen wordt. Deze beweging was al ingezet in de gemeentelijke groenvisie en het bomenplan. Maar hoe krijg je vanuit al deze mooie plannen nu echt een andere manier van beheer, en wat betekent dat voor bomenmensen als wij? Vakblad Bomen wilde het weten en ging kijken in Arnhem. Op een mistige middag vertellen Koen van de Griendt (Coördinator boomonderhoud, Gemeente Arnhem) en Jos Haverkamp (Teamleider bossen en parken, Gemeente Arnhem) enthousiast over natuurvolgend boombeheer en anders denken over boomveiligheid.

< Dode beuk in park Sonsbeek.

Dode Esdoorn in het park achter Musis Sacrum.

Natuurvolgend boombeheer, wat houdt het in?

“In het verleden werd het beheer van de openbare ruimte helemaal ingericht op een buitenruimte die schoon, heel en veilig is. Men realiseerde zich niet dat het beheer op die manier vaak slecht was voor de biodiversiteit. Maar Arnhem wilde meer biodiversiteit en duurzaamheid.

Natuurvolgend boombeheer is het logische vervolg op natuurvolgend bosbeheer. In Arnhem zijn we enige jaren terug begonnen om in de bossen en parken met het beheer het natuurlijke proces te volgen. Rob Borst is de beheerder die binnen de Gemeente Arnhem hier als eerste echt werk van maakte. Ook voor het beheer van de bomen in de stedelijke omgeving stellen we nu de natuur op één. Dat hebben we vertaald in drie praktische uitgangspunten: maximaal boombehoud, maximale ecologische waarde en ‘wat groeit in Arnhem blijft in Arnhem’.

Maximale ecologische waarde en wat groeit in Arnhem blijft in Arnhem

En op basis van die drie uitgangspunten zijn werkafspraken gemaakt. Hierbij moet je denken aan: zo min mogelijk snoeien, stamschot en wortelopslag behouden daar waar kan, scheef opkronen, gecontroleerd bomen laten vervallen, staand of liggend dood hout en snoeihout laten liggen of verplaatsen in de stad, klimop in de bomen behouden, blad laten liggen, niet meer maaien onder boomkronen en ruwgras.”

Dat is nogal een stap. Zo min mogelijk snoeien is ook dood hout laten zitten. Hoe ga je dan om met veiligheid en aansprakelijkheid?

“Om te beginnen: we kunnen als boomverzorgers geen veilige boom beloven. Het is echt een illusie dat we na inspectie met snoeien een boom veilig kunnen maken. Vaak wordt gesnoeid op plaatsen waar grof dood hout helemaal geen schade kan aanrichten, bijvoorbeeld boven bermen, bosplantsoen of water. En kijk ook naar de boomsoort. Uit een populier komt het dood hout eerder naar beneden dan uit een zomereik. Per locatie, bij eventuele gebreken zoals boomgasten en per boomsoort maken we een bewuste afweging. Welk risico aanvaarden we en welk risico niet?”

Als je natuurvolgend wilt beheren zal je het beheer van bomen toch ook op andere elementen in de buitenruimte moeten af stemmen?

“Klopt, we proberen echt alles op elkaar af te stemmen. Het draait in de basis namelijk om de groeiplaats van de boom. Door zo min mogelijk af te voeren zorgen we ervoor dat natuurlijke processen weer op gang komen. Dus ook het maaien van gras en het snoeien in bosplantsoen doen we zo dat we de hoogste natuurwaarden krijgen en werken aan een gezonde bodem. Een verbeterde of ingerichte groeiplaats houdt al beter vocht vast, en door stukken dood hout te laten liggen komt het natuurlijke proces weer op gang en kan een snelweg voor schimmels ontstaan. Daarnaast beschermt het hout dat mag blijven liggen de groeiplaats tegen insporing met als gevolg verdichting. In de natuur hangt echt alles met alles samen.

Daarnaast denken we echt goed na welke soorten planten en bomen we waar willen hebben. Moet het een inheemse soort zijn of zoeken we een soort die in de bloeihoog in

< Van boven naar beneden:
Dode takken bij de Poortwachters in Zypendaal,
Dood hout als speeltoestel,
Takkenrillen in Park Sonsbeek.

een bepaalde periode bloeit? We kiezen in ieder geval minder snel voor een steriele boomsoort met weinig variëteit.

En soms spelen ook andere waarden mee, bijvoorbeeld cultuurhistorie. Zo zijn bijvoorbeeld in de nieuwe beheervisie van Park Sonsbeek zichtlijnen aangegeven, en die houden we vrij. Dus als een boom in de zichttas valt, dan halen we die daar weg. De boom blijft vanzelfsprekend wel in Arnhem.”

Natuurvolgend boombeheer is een hele verandering. Hoe nemen jullie de inwoners van Arnhem mee in dit verhaal?

“Het zit hem vooral in het gewoon doen. Zo hebben we bij wijze van een pilot in het Lauwersgrachtpark in het centrum diverse voorbeelden van staand en liggend dood hout. Hier krijgen we beperkt meldingen en vragen over, die we vervolgens allemaal beantwoorden en waarbij we uitleggen waarom we dit zo doen. We communiceren met behulp van tijdelijke infobordjes zodat we onze inwoners meenemen in de nieuwe manier van werken: werken aan biodiversiteit, klimaat, duurzaamheid en circulariteit, vasthouden van regenwater waar het valt, en het op een natuurlijke manier verbeteren van de bodem, ofwel de groeiplaats.”

Hoe pakt de gemeente de uitvoering van het boombeheer aan?

“Voorheen handelde onze eigen bomenploeg de klachten en kleine klusjes af en voerde ze een deel van de snoeiopdracht op basis van de boomveiligheidscontrole uit. Het overige deel van de snoeiopdracht werd uitgevoerd door aannemers.

Voor het moment van eventueel snoeien is er geen aparte inspectieronde meer

Sinds het coalitieakkoord van 2022 wordt gesproken over natuurvolgend boombeheer. Om kennis en ervaring op te doen hebben we besloten om in 2023 een pilotproject te draaien. In deze pilot werkten vijf aannemers en onze eigen bomenploeg aan de uitvoering van natuurvolgend boombeheer. Iedere ploeg

Waterbergseweg met stammen om auto's uit de berm te houden.

had een vergelijkbaar projectgebied en dezelfde specifieke snoei-instructie. Met de opgedane kennis en ervaring hebben we het natuurvolgend boombeheer verder uitgedokterd, maar we zijn er nog niet.

De boomcontrole, faunacheck, de uitvoering van de werkzaamheden en de registratie willen we nu in één werkgang doen. Voor het moment van eventueel snoeien is er dus geen aparte inspectieronde meer. De ETW-er komt bij de boom en de eerste vraag is: is te verwachten dat deze boom in deze vorm nog drie jaar te behouden is? Hierbij heeft de ETW-er de drie hiervoor genoemde praktische uitgangspunten in het achterhoofd. Na het beoordelen van de boom, inclusief het beoordelen van onder meer holtes en boomgasten, zijn drie antwoorden mogelijk: er zijn geen werkzaamheden nodig, we komen over drie jaar terug; er zijn geen maatregelen nodig, er moeten maatregelen worden uitgevoerd en de boom kan mogelijk geen drie jaar meer blijven staan. In dat geval wordt de boom op een later moment beoordeeld door een gemeentelijke boomtechnisch adviseur en eventueel nog nader onderzocht, afhankelijk van de beleidsstatus van de boom. De opties die dan volgen zijn behouden, kroonverkleining, op stam zetten of vellen. Kortom, de ETW-er kan nu gewoon weer doen waar hij goed in is, namelijk zijn vak uitoefenen.

Met natuurvolgend beheer kan je met simpele maatregelen meerdere doelen bereiken

Aan het beleid en de juridische context wordt gewerkt, dit moeten we stevig neerzetten. En om tot een bestek te komen hebben we besloten om de snoeiopdracht voor 2025 grotendeels uit te besteden aan drie aannemers: inspecte-

ren, onderhouden, registreren. Waar lopen ze tegenaan? Is alles in één werkgang haalbaar? Aantallen? Vrijkomend hout? Kosten?"

Hoe gaan jullie om met vrijgekomen hout?

"Als we stam- of takhout hebben dat vrijkomt, hebben we een Arnhemse ladder die je kunt vergelijken met de ladder van Lansink. De ladder van Lansink is een schema dat de rangorde aangeeft hoe afval weer als grondstof gebruikt kan worden. In een volgorde van milieuvriendelijk naar meest milieubelastend. Hergebruik staat heel hoog op deze ladder. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de lokaal geoogste boompalen. Het cluster Openbare Ruimte van Gemeente Arnhem had vorig jaar een clusterklusdag en zaagden opslag van Amerikaanse eiken uit het bos. De rechte en lange stammen werden verzameld en nadat er punten aan gezaagd waren, worden ze nu weer gebruikt als boompalen bij nieuwe aanplant.

Met natuurvolgend beheer kan je vaak met simpele maatregelen meerdere doelen bereiken. Zo hebben we in park Sonsbeek in een beuk-monocultuur ruimte en licht gemaakt door bomen te kappen. Van dit hout hebben we takkenrillen gemaakt die goed zijn voor de bodem, maar ook voor kleine zoogdieren, vogels, insecten en schimmels. Door deze takkenrillen haaks op de hellingen aan te leggen houden we bovendien regenwater vast waar het valt en zorgen we ervoor dat het langzamer de helling afkomt en kan infiltreren.

Op de lichte plekken en open ruimten hebben we rijkstrooisel-soorten aangeplant. Dit zijn bomen en struiken die uit de bodem basische mineralen opnemen en als zij hun blad verliezen weer voedingsstoffen aan de bodem teruggeven. Organische stof in de vorm van blad of takken wordt niet meer afgevoerd, waardoor de bodems ook meer vocht kunnen vasthouden."

Uit Bomenplan 2020: De gemeente Arnhem heeft zo'n 47.000 individuele bomen in beheer en beheert daarnaast nog ruim 1.200 ha aan bos, parken en natuurterreinen. Op gemeentegrond zijn minstens 485 boomsoorten te vinden. De meest voorkomende soorten zijn eik, linde, en esdoorn. Sommige bomen staan er al jaren: zo zijn bijna dertig bomen ouder dan 150 jaar en twaalf ouder dan 200 jaar. De drie tamme kastanjes in park Gulden Bodem, bekend als de Poortwachters, zijn waarschijnlijk zelfs ouder dan 350 jaar.

Kruinkrabber #63

De Kruinkrabber is een vaste rubriek. Onder de inzenders van het goede antwoord op kruinkrabber@kpb-isa.nl wordt een leuke attentie verloot.

Een stobbe die toch doorgroeit?!

In het bos kom je soms stobben tegen die gewoon verder groeien en zelfs het zaagvlak weer helemaal afsluiten. Bij welke boomsoort komt dit vaak voor?

Tekst: Jaco Houweling

Foto: Bieuwe Roelofs

Het goede antwoord op de vorige kruinkrabber (#62) is: De paddenstoelen op de foto zijn van een schubbig bundelzwam. Uit de goede inzendingen is Hans Huibertse geloot, hij had het juiste antwoord. Gefeliciteerd Hans. De snijplank komt jouw kant op!

Elke boomverzorger kent het wel, zo'n situatie waarbij je denkt: 'Wat is hier aan de hand?' In elke aflevering van Bomen wordt zo'n hersenkraker geplaatst. Het antwoord kun je vinden op de website van de KPB-ISA: www.kpb-isa.nl. Heb je ook zo'n situatie bij de hand gehad, mail je foto met vraag en antwoord aan: kruinkrabber@kpb-isa.nl, ter attentie van Jaco Houweling.

advertenties

poel SAFETY

Apeldoorn
Amsterdam
Veghel

- ADVIES
- VERKOOP
- KEURINGEN

Bezoek onze stand op de Vakbeurs Openbare Ruimte!

Standnummer: 2.1.16

ITS **poel SAFETY** ITS en Poel Safety gaan samen verder!

POELONLINE.NL

Husqvarna

HUSQVARNA 542i XP & T542i XP®
ACCUKETTINGZAGEN

Ervaar de kracht van kick-start energie

TEST HEM ZELF

NKB 2025: Toewijding, respect en liefde voor de boom door te klimmen

Op 15, 16 en 17 mei 2025 vonden de Nederlandse Kampioenschappen voor Boomverzorgers (NKB) plaats in het park De Bergen in Dongen. Een spannende editie, in goede sfeer en met trotse winnaars. De kampioen zal Nederland op het ITCC (wereldkampioenschap) vertegenwoordigen, de nummers 1,2 en 3 komen voor Nederland uit op het ETCC (Europese klimkampioenschappen). Hieronder de verslagen van de winnaars en uitleg over de klimonderdelen.

FOTO'S VAN BOVEN NAAR BENEDEN EN V.L.N.R.:

- Harrie Verbeek, Masters
- Freya Klaus, met Power ascender omhoog bij de Workclimb tijdens de studentencompetitie
- Ascent event
- Johan Deelen, Masters
- **Winnaars studenten:** 1. Jorrit Verduijn, 2. Rene van Bakel, 3. Peter van Veen
- **Winnaars Masters Dames:** 1. Freya Klaus (midden), 2. Marieke Gideonse (rechts), 3. Nora Cordier (BE) (links)
- **Winnaars Masters Heren (vrnl.):** 1. Viktor Magnus (DE), 2. Harrie Verbeek, 3. Jeroen Snaaijer, 4. Nick van Rooijen, 5. Johan Deelen

Uitleg bij de wedstrijdonderdelen NKB

1. Throwline

De eerste uitdaging bestaat uit het nauwkeurig werpen van een werplijntje met een gewichtszakje eraan. Deze moet handmatig geworpen worden naar een vooraf bepaald doel in een takoksel. Deze doelen zijn met verschillende kleuren gemarkeerd en aan iedere kleur zijn punten gekoppeld. De klimmer kan punten scoren door de werplijn precies in zo'n doel te gooien en kan nog extra punten scoren door het installeren van een klimlijn. Hoe hoger de lijn wordt geïnstalleerd, hoe meer punten te verdienen zijn. Met twee bomen kan één set punten worden gescoord.

Foto: Gaby Kleuver

2. Rescue

In dit onderdeel wordt een dummy (pop) als slachtoffer in de boom gehangen. Deze dummy draagt net als de echte boomverzorger een klimuitrusting. Tijdens de rondgang van de deelnemers (dit wordt voor aanvang van de wedstrijden gedaan) wordt een ongeval-scenario bekendgemaakt. De deelnemer moet dus een reddingsplan bedenken en de dummy uit zijn benarde situatie halen. De uitdaging is om het slachtoffer op een veilige en verantwoorde manier naar beneden te krijgen, inclusief het alarmeren van hulpdiensten en het communiceren met het slachtoffer, hulpdiensten en eventueel grondmensen of voorbijgangers. De klimmers kunnen voor dit onderdeel maximaal 50 punten scoren. Het onderdeel vergt veel van de deelnemer.

Foto: Gaby Kleuver

3. Speedclimb

De Speedclimb is een race naar de top van een geselecteerde boom. De route is vooraf bepaald door de jury van dit onderdeel. Deelnemers moeten zo snel als ze kunnen twee bellen luiden. Deze hangen ergens halverwege het parcours en boven in de boom. De tijd stopt na het luiden van de tweede bel. Deelnemers hoeven zich hier niet zelf te verzekeren, aangezien de veiligheid van de klimmer wordt gewaarborgd vanaf de grond. De snelste klimmer wint, zolang deze niet in de zekerlijn valt, de zekerlijn met één of twee handen vastpakt of deze opzettelijk aan de kant duwt om er voordeel uit te krijgen.

Foto: Frank Keijzers

NKB 2025: prachtwee, topsfeer, maar spookachtig

Dit jaar waren we met de Nederlandse Klimkampioenschappen voor Boomverzorgers te gast in de gemeente Dongen. De voorbereidingen begonnen dit jaar vroeger dan normaal. Op dinsdag 13 mei waren al enkele vrijwilligers aanwezig in park 'De Bergen' om te beginnen met de aankleding van het wedstrijdterrein. Op woensdag volgden nog meer vrijwilligers om alle wedstrijdonderdelen op te bouwen, evenals de tentenbouwer die een grote tent midden op de zandvlakte neerzette en die door de gemeente Dongen werd gesponsord.

Verspreid rondom de zandvlakte stonden de wedstrijdboxen waarin de juryleden en vrijwilligers hun best hadden gedaan om een uitdagend parcours uit te zetten voor zowel de studenten als de deelnemers van het Nederlands Kampioenschap. Nog voor de wedstrijden begonnen, heb ik diverse mensen gevraagd om dit jaar het zonnetje mee te nemen naar Dongen. En dat hebben ze gedaan, we hebben echt prachtig weer gehad. Wel was het een beetje 'uch,uch...'; stoffig dus, maar dat is beter dan de regen van vorig jaar.

Onze Liddewij heeft de innerlijke mens tijdens alle dagen goed verzorgd, ze had hulp ingeschakeld van een groep studenten van opleidingscentrum De Rooi Pannen in Tilburg. Deze verzorgden de lunches en bij de onderdelen kwamen ze versnaperingen en dranken langs alle onderdelen brengen. Na het avondeten is iedereen richting de camping en de Jeu de Boules-baan gegaan. Deze had voor alle dagen de deuren van hun kantine geopend, zodat ieder daar wat kon drinken en vooral samen kon zijn.

Maar terwijl iedereen gezellig samen was, gebeurde er iets vreemds in het park. Er verzamelde zich een heleboel mensen in angstaanjagende kleding en ze hadden gruwelijke attributen bij zich. Zo snel als ze zich hadden verzameld, zo snel verspreide ze zich door het hele park heen. Toen de bewaking kwam en we nog een ronde moest maken, was ik blij dat ik niet alleen de controlerende hoefde te lopen. Brandende kaarsen bij een altaar, een eng meisje die kinderliedjes zong en begon te gillen als ze iemand zag, mensen die met zware kettingen tegen metaal aansloegen, een net gespannen over het wandelpad wat je absoluut niet zag en waar je tegenaan liep, en dan werd je ook nog eens achtervolgd door iemand met een brullende kettingzaag. Zelfs onze dummy van de rescue had een rol gekregen in deze spontaan georganiseerde spook-speurtocht voor kinderen. Het bleek een spooktocht die was georganiseerd door een lokale school.

Jullie hebben dus echt wat gemist. Na dit succes gaan wij voor jullie weer flink aan de slag voor volgend jaar. Zet de datum maar alvast in jullie agenda. Het NKB 2026 wordt gehouden op 28, 29 en 30 mei. De locatie, die houden we nog even geheim.

Gaby Kleuver, bestuur KPB-ISA (NKB)

Trots op mijn groei in het studentensegment

Als ik terugkijk op de afgelopen wedstrijden, kan ik wel stellen dat ik erg tevreden ben met het resultaat. Vorig jaar deed ik voor het eerst mee en eindigde ik op de zesde plek. Om eerlijk te zijn zat me dat toch een beetje dwars. Op twee onderdelen had ik nauwelijks punten gepakt, vooral doordat ik te overhaast werkte en nog niet goed bekend was met mijn eigen materiaal. Na afloop stelde ik mezelf één doel: winnen!

Met hulp van collega's zoals Ramon Boeijink, leermeesters als Guus Geesink en mijn zwager Thomas, is het me gelukt om dit jaar bij elk onderdeel een podiumplek te behalen en overall bij de studenten de meeste punten te scoren. Hier heb ik hard voor gewerkt, en ik ben dan ook ontzettend trots op dit resultaat.

Bij de voorrondes van het NK eindigde ik bij de Nederlanders op de zevende plek. Meedoen met 'de grote jongens' was niet alleen leerzaam, maar ook motiverend om door te blijven groeien. Volgend jaar hoop ik met nog meer ervaring en training opnieuw een stap vooruit te zetten en misschien zelfs een gooi te doen naar een plek bij de top. Tot slot wil ik de organisatie, terreinbeheerders en sponsors bedanken. Zonder hun inzet zouden deze mooie wedstrijden niet mogelijk zijn geweest.

Jorrit Verduijn, kampioen studentencompetitie 2025

Klimmen voor respect, aandacht en vakmanschap

Mijn naam is Freya. Ik ben bezig met het afronden van de boomverzorgingsopleiding. Tot mijn verrassing mocht ik de titel bij de vrouwen mee naar huis nemen. Mijn vader is ook boomverzorger en vanaf jongens af aan kreeg ik de liefde voor het vak vanuit huis mee. Toen ik van Luca de Jong hoorde dat er klimwedstrijden waren, ben ik vanaf 2023 gaan meehelpen als vrijwilliger, in Duitsland, Nederland en België.

De klimwedstrijden hebben een enorme rol gespeeld in mijn ontwikkeling als boomverzorgster. Niet alleen leerde ik er technische vaardigheden, maar vooral ook hoe je met toewijding, respect en liefde voor de boom te werk gaat. Door mee te helpen kwam ik in contact met echte en soms heerlijk eigenwijze vak-experts die hun passie delen en hun kennis openlijk doorgeven. Die ontmoetingen hebben me geïnspireerd, gevormd en laten voelen dat ik op de juiste plek zit; tussen mensen die, net als ik, het vak met hart en ziel beleven.

Tijdens de wedstrijden leerde ik Harm Steltenpool, Daan de Vries en Joshua Jongbloed kennen. Onze weekenden vulden zich met trainingsdagen waarin we heel wat kilometers hebben gereden om samen te oefenen. Zelfs mijn beste vriendin Myrthe Dubbelman is inmiddels niet meer weg te denken van de wedstrijden en bijeenkomsten. Ze is al talloze keren in een boom gehesen als 'slachtoffer' tijdens reddingsoefeningen, maar vooral is ze een enorme steun achter de schermen. Ze is degene die rust brengt op spannende momenten, een luisterend oor biedt, en altijd klaarstaat met een glimlach, een fles water of een helpende hand. Zo iemand wens je iedereen toe. Jongens, en Myrthe of course, ik ben jullie ontzettend dankbaar voor alles.

Tijdens het Belgisch Kampioenschap 2023 leerde ik Peter Vergote kennen. Dankzij die ontmoeting mocht ik later bij hem stage doen. Peter heeft een onmiskenbaar grote rol gespeeld in mijn ontwikkeling. Hij liet mij zien wat vakmanschap werkelijk betekent, hoe je werkt in dienst van de boom en de natuur eromheen. Mijn overwinning voelt dan ook niet als iets wat ik alleen heb bereikt. Ik draag die titel op aan alle mensen die mij onderweg geïnspireerd, geholpen en aangespoord hebben om het beste uit mezelf te halen. En dat zijn er zo ontzettend veel. De wedstrijden gaan voor mij en veel andere klimmers niet om snelheid, prestatie of podium. Het gaat om het goed uitvoeren van ons werk – het verzorgen van de boom met respect, aandacht en vakmanschap. Klimmen is daarbij eigenlijk maar een middel: een manier om op de plek te komen waar het echte werk begint. Wedstrijden zijn geen doel op zich, ze zijn een manier om samen te groeien, als vakgemeenschap.

Freya Klaus, winnaar NKB 2025 Dames

Oordeel van de jury: een zeer geslaagde editie

Week 20 van mei 2025 stond in het teken van de NKB 2025. Nu denk je meteen 15 t/m 17 mei waren de wedstrijden toch? Klopt! Echter een klein deel van de organisatie was dinsdag al begonnen met de opbouw van het wedstrijdterrein en een aantal van de onderdelen. Mijn aandeel van deze editie begon op woensdagochtend met het opbouwen van de workclimb voor de studentenwedstrijden, die donderdag gehouden zou worden, samen met Jeroen Snaaijer, Freek Oldenburger en Wolter Kok.

Donderdagochtend startte de dag vroeg met een goed verzorgd ontbijt en om 9 uur begonnen alle studenten met een walktough van de onderdelen voor die dag.

Aansluitend werden de klimmaterialen gekeurd en om 11 uur startte de wedstrijd, waar samen met een team van enthousiaste vrijwilligers (Jeroen Snaaijer (groundtech), Yanick Vinkers (intree tech), Daan de Groot (scoring en timer), Daan de Vries (scoring en timer), Jeroen Cuijpers (scoring en timer), Carien Oldenburger (scoring en timer) en Niels Aalders (Husqvarna powerascender)) 35 studenten door de workclimb zijn gegaan. Het werd een lange dag, want 's middags moest de opstelling worden omgebouwd naar de opstelling voor de voorrondes van het NKB om rond 19 uur de walktough te doen en weer aansluitend de materiaalkeuring voor vrijdag.

Vrijdag startte de dag wederom vroeg met een goed verzorgd ontbijt waarna om 8 uur de voorrondes in volle vaart van start gingen. Op vrijdag was het vrijwilligersteam een stuk groter met het eerste all female scoringteam bij de workclimb ooit, bestaande uit Carien Oldenburger, Sélina Hornbogen en Luca de Jong. Scoring en timing gaat bij de voorrondes een stukje professioneler, daarvoor werden deze twee op vrijdag losgekoppeld. De timing werd gedaan door Jeroen Cuijpers, Wesley Linsen en Sep Snaaijer. En er waren drie techs (Maikey Vorstenbosch, Yanick Vinkers en ramon Boeijink) aanwezig om de instap in de boom, overstap in de boom aan een kabelbaantje en de start geolied te laten verlopen. Ondanks het aantal van 42 deelnemers, waren we door een vlekkeloze samenwerking meer dan een uur eerder klaar dan de planning was.

Zaterdag was de Masters. De finale waaraan drie dames en vijf heren hun kunsten mochten laten zien in de mooie grote eik midden op het wedstrijdterrein. Ik mocht daarbij dit jaar weer scoring judge zijn, een eer om deze superklimmers te mogen jureren. Al met al kijk ik terug op een zeer geslaagde editie van het NKB, met nogmaals heel veel dank aan iedereen die hielp, meedeed en toeschouwer was.

Frank Braat, hoofdjury workclimb 2025

4. Workclimb

Dit onderdeel simuleert echte werkzaamheden in de boom. Deelnemers starten boven in de boom en moeten verschillende taken uitvoeren. Ze moeten bij de stokzaagpost met een vooraf opgehangen stokzaag een bel luiden en deze weer op dezelfde plek terughangen. Bij de werppost luiden ze een bel en mogen ze twee keer proberen blokjes hout in een kuip ergens op de grond te gooien. Gooien ze de eerste keer raak en gooien ze toch nog een tweede keer, dan verliest de deelnemer de punten voor deze post. Bij de handzaagpost moeten ze naar een bel toe klimmen om deze met de handzaag te luiden.

En dan is er ook nog de taklooppost. Hierbij moeten de deelnemers vanaf een markering aan het begin van de tak naar buiten toe naar de bel lopen, zonder dat de tak te ver doorbuigt. De klimmer moet continu met minimaal één voet contact houden met de tak, anders verliest deze zijn punten voor deze post. Om te zien of de tak tijdens de loop te ver doorhangt, hangt er een touwtje met een schietlood aan. Dit schietlood loopt langs markeringen die de te scoren punten aangeven. De laatste post bij dit onderdeel is de landingspost. De klimmer luidt een bel met hand of voet en springt van de boom af naar het landingsdoel. Land deze met twee voeten in het midden, dan levert dat de hoogste score op. De tijd stopt als de klimmer de klimlijn van zijn gordel af heeft en niet meer in de handen heeft.

Foto: Louise van Drunen

5. Ascent Event

Dit nieuwe onderdeel vervangt de traditionele footlock. Deelnemers moeten zo snel mogelijk via de vooraf geïnstalleerde klimlijn naar een bel klimmen. De klimmer mag zelf bepalen welke techniek hij of zij gebruikt om naar de bel te komen. Technieken die zoal gebruikt kunnen worden zijn footlocken, SRT of bodytrusten. De bel hangt op een hoogte van tussen de 12 en 25 meter.

De klimmer heeft maximaal 90 seconden de tijd om zijn stijgsysteem op de lijn te installeren en te testen. De tijd stopt als de handen van de lijn zijn en de voeten van de grond. Hierna maakt de klimmer zich gereed voor het zo snel mogelijk naar de bel toe stijgen om deze vervolgens te luiden. De klimmer moet de bel twee keer luiden voordat de tijd stopt. Tussen die twee keer luiden in moet de klimmer zijn stijgsysteem ombouwen om af te kunnen dalen.

Foto: Gaby Kleuver

HOUTVERSNIPPERAAR OF DUMPER?

Drie mogelijkheden op één onderstel

Met een rups aangedreven machine van GTM Professional ben je flexibel om deze in te zetten als houtversnipperaar of dumper, nu ook met multifunctionele platte bak!

www.gtmprofessional.com

Veilig en duurzaam bomen snoeien op hoogte?

HWS Verhuur is al meer dan 40 jaar de HoogWerker-Specialist in het verhuren van veilige en duurzame oplossingen om uw boomzorgwerkzaamheden veilig en duurzaam uit te voeren. HWS Verhuur helpt u dan ook aan deskundig advies op maat voor uw boomzorgwerkzaamheden, want wij verwachten namelijk niet dat u uit meer dan honderd verschillende hoogwerkers de juiste kiest, maar u mag dat wel van ons verwachten!

Met vestigingen in Noordwijk, Amsterdam, Nunspeet en Moerdijk bieden wij een landelijke dekking voor al uw projecten.

Neem contact met HWS Verhuur op voor meer informatie door te bellen naar 071 5 320 123 of kijk op hws.nl/boomzorg en laat uw gegevens achter.

Er kan er maar één de groenste zijn...

HWS VERHUUR

www.hws.nl | info@hws.nl | 071 5 320 123

Masters challenge

Dit is de finale. De beste drie tot vijf heren en twee tot drie dames uit de voorrondes strijden hier om de kampioenstitel. Voor de finalisten staat een boom klaar waarin alleen maar een aantal bellen en posten zijn opgehangen, zoals in de workclimb. De klimmer moet een boomcontrole uitvoeren, een reddingsplan bespreken en de eigen lijnen installeren. Hierna zal hij of zij zoveel mogelijk posten binnen de tijd moeten halen om punten te kunnen scoren.

Is de klimmer binnen de vooraf aangegeven tijd weer op de grond, dan dienen de geïnstalleerde lijnen weer uit de boom gehaald te worden. De tijd stopt als er niets meer in of aan de boom zit. Er wordt beoordeeld op kennis, techniek, behendigheid, efficiëntie, ergonomie en innovatie.

De klimmer met de meeste punten is Nederlands Kampioen.

Boom Veiligheids Controle (BVC)

Naast de reguliere wedstrijden vindt de competitie Boom Veiligheids Controle plaats. Hierbij worden drie bomen gecontroleerd op gebreken en veiligheid. Daarna zet de deelnemer zijn of haar bevindingen in een rapportje. De deelnemer heeft hiervoor een zeker tijd die door de jury van dit onderdeel van tevoren wordt aangegeven. De rapporten worden vervolgens in de groep besproken, waarna de jury een laatste oordeel velt en een winnaar kiest.

Voor een zoveelste keer, en weer gewoon winnen

Dit jaar nam ik voor de achttiende keer deel aan de voorrondes van het NKB. Ook na zoveel keer blijft het spannend waar je geëindigd bent en hoe je vrienden het gedaan hebben. Het is altijd weer een eer om te mogen deel nemen aan de masters-finale.

Ik mocht kiezen wanneer ik met de masters zou starten en koos om als zevende klimmer te gaan. Zo had ik ruim voldoende voorbereidingstijd om de klim te plannen en het materiaal in orde te maken. De gezonde spanning kwam voor mij pas toen ik door Harm Steltenpool opgehaald werd om naar het wedstrijdveld te gaan. Dit is het moment dat je het plan in uitvoering mag gaan brengen. Hopelijk zijn de werplijn-goden me deze dag gunstig gestemd en lukt het om de werplijn in de eerste worp op de juiste plek in de boom te krijgen.

Het lukte om een goede start te maken, dat geeft zoveel rust en ruimte om zorgvuldig aan de klim te beginnen. Een master met vier stations verdeeld over twee bomen en met een tijdslimiet van veertig minuten is een serieuze uitdaging. Gelukkig is veertig minuten voldoende om een volledige klim te kunnen laten zien, maar het is ook een conditionele uitdaging om naar alle vier de posities te komen.

Na een zorgvuldige start in de boom en de eerste drie stations bereikt te hebben, kon ik aan de traverse beginnen naar de andere boom. Doordat de lijn in de tweede boom lager zat dan gepland, moest ik hier wat aanpassingen doen die me meer tijd kostte dan gepland. Hierdoor kon ik de klim net niet afronden en ging ik in de afdaling 'Time out'. Ondanks het uit de tijd gaan, was ik tevreden met het behaalde resultaat en hoop ik een zorgvuldige uitvoering van deze masterklim te hebben laten zien aan het publiek en, niet minder belangrijk, aan de jury.

Harry Verbeek, winnaar NKB 2025 Heren

Controle vanuit een holistisch perspectief

Het park De Bergen ligt in een uitloper van de Loonsche en Drunense duinen met een kern van puur stuifzand in de kern van Dongen. Hier staan zeer karakteristieke deels ingestoven eiken. In dit dorpspark is vooral de rode draad dat de karakteristieke monumentale eiken in het stuifzand behouden zijn. Daar hebben we de boomveiligheidscontrole (BVC) uitgevoerd op waarschijnlijk een boombouquet van drie bomen die versmolten zijn tot een stam. In dit boombouquet zat een uitgebreid dendro habitat van de glanzende houtmier.

Er ontstond een zeer waardevolle discussie over behoud van dood hout en het belang daarvoor voor beheersing van onder andere eikenprocessierupsen. Hier kom ik in de volgende editie uitgebreid op terug. Vooral de discussie na uitvoering van de BVC was zeer waardevol en inspirerend over welke gebreken in deze boom nou werkelijk het risico voor de omgeving verhogen of dat dit risico juist aanvaardbaar is als drie stammen versmelten tot een geheel met één kroon. De wedstrijd was uitgebreid waarbij een oordeel gegeven moest worden over de toestand van een esdoorn in de relatie tot de groeiplaats. Er was een profielkuil en grondboring aanwezig, ter beoordeling aan de deelnemers. Het was fascinerend hoe de oplossingen voor adviezen voor duurzaam behoud van deze boom uit elkaar lagen. Dus weer een duidelijk voorbeeld in de boomverzorging die het spreekwoord bevestigen dat er vele wegen naar Rome leiden. Echt leuk dat deze uitbreiding op de BVC je dwingt om alle facetten van de boom en de groeiplaats, bezien vanuit een holistisch perspectief, mee te nemen in de wedstrijd.

Daarom echt chapeau voor de jury die mee is gegaan in de tijdsgeest waar groeiplaats en habitat voor biodiversiteit onderdeel is geworden in de discussie van de wedstrijd, in een zeer ontspannen sfeer van vakgenoten onder elkaar. Daarom nodig ik jullie uit om volgend jaar om mij uit te dagen en ook deel te nemen aan deze inspirerende wedstrijd.

Voor volgend jaar gaat gekeken worden of de BVC-wedstrijden misschien een dag eerder plaats kunnen vinden zodat iedereen naar de finale op zaterdag kan kijken.

Ton Stokwilder, winnaar BVC 2025

Adverteerders 2025

Nederlandse Kampioenschappen voor Boomspecialisten | 15-17 mei 2025 | Gem. Dongen

GOUD

ZILVER

BRONS

VRIENDEN VAN NKB

Foto: Joris Hellevoort

De linde nadat de storm zijn verwoestende werk deed.

'Buiten je kruin': de wederopstanding van de 'Lady Linde' van Hoog Beek en Royen

AUTEUR: MARTIN ROOSLOOT

Kan een oude dame windkracht 10-11 weerstaan? Met windsnelheden van 130-145 kilometer per uur raast de storm Eunice op vrijdag 18 februari 2022 over het land. De storm kost vijf mensen het leven.

Op zaterdag gaan de beheerders van de stichting het Utrechts Landschap de landgoederen af om de schade te beoordelen. In dit geval niet alleen de materiële schade, maar juist de schade aan bossen, individuele bomen en struwelen.

Joris Hellevoort, beheerder bij het Utrechts Landschap van vijftien landgoederen, arriveert op het landgoed Hoog Beek en Royen, stapt uit zijn auto en loopt naar zijn Lady Linde. Hij is trots op haar, omdat ze zo fier en mooi staat te zijn in de zichtlijn vanaf de achterkant van het land-

goed. Al sinds 1829 staat de linde te pronken in het veld. Eerst waren ze met z'n drieën, later staat de linde alleen. Bijna tweehonderd jaar is ze inmiddels.

Denk 'buiten je kruin'

Maar met een brok in de keel en een knoop in zijn maag ziet Hellevoort de linde die dag niet meer staan. Met een heftig gevoel van bijna radeloosheid: "Wat nu?" Zo'n oude dame. Hij loopt naar haar toe en allerlei gedachten gaan door hem heen, maar één ding staat vast: "Ik zal redden wat er te redden valt." En het voortbestaan van het genetisch materiaal staat gekerfd in het hout.

Foto: Martin Roosloot

De linde weer rechtop.

Foto: Jaco Houweling

De 'Lady Linde', mei 2025.

De linde is geveld door de storm. Alleen een stukje van de stamvoet staat nog overeind. Lady Linde was hol en had een kleine opening aan de stamvoet, maar verder genoeg restwand om de lengte van ruim 28 meter aan te kunnen. Maar zo'n storm, met die snelheden, eist niet alleen levens.

"Ik zal redden wat er te redden valt"

Wat heeft Joris bedacht? Zijn idee wordt met enige weerstand ontvangen. Totdat een e-mail van een vooraanstaande dendroloog voor een ommezwaai zorgt; het roer gaat om. Joris mag zijn plan uitvoeren en daarmee misschien het genetisch materiaal beschermen.

Die maandag staat de aannemer klaar en gaat het bijna onmogelijke gebeuren. De lindeboom wordt kort gezaagd en uiteindelijk met de kraan rechtop gezet. Het nog rechtop staande, overgebleven stukje stamvoet moet kosten wat het kost gespaard blijven. Het werk moet voorzichtig gebeuren opdat het overgebleven stuk stamvoet niet verder afscheurt of beschadigt, en dat lukt.

De linde wordt als het ware op het stukje stamvoet geplakt en staat weer overeind. Er zit genoeg groeikracht in de nieuwe scheuten, die op de afgezaagde stomp en stam groeien. Het genetisch erfgoed is beschermd, de bijna 200 jaar oude 'Lady Linde' van Hoog Beek en Royen kan voortbestaan.

Wat ik zo mooi vind aan dit verhaal is de moed en het lef om zo'n oude boom weer rechtop te zetten en zo het genetisch erfgoed te bewaren en te beschermen. Vanuit passie nog een stapje verder gaan dan de gebaande paden. Denk 'buiten je kruin'.

Over verder gaan gesproken. Joris en ik liepen na het bezoek aan de linde naar de eikenlaan op het landgoed, het Kippenlaantje. Echt een pareltje. Daar zijn de eiken aangeplant op een oude lengtemaat, 2 Rijnlandse Roede (3,77 m) ofwel zo'n 7,5 meter uit elkaar. Ik had nog nooit van die oude lengtemaat gehoord, dus weer wat geleerd. Heb jij ook iets vergelijkbaars 'buiten je kruin' gedaan, gezien, of gehoord, laat het maar weten aan de redactie. Met dank aan Joris Hellevoort.

Deze Hollandse linde (*Tilia x europaea*) staat op Landgoed Hoog Beek en Royen, Dribergseweg 1, Zeist. De linde is eigendom van de gemeente en niet zichtbaar vanaf de openbare ruimte. De boom dateert uit de periode 1870-1880. Op 18 februari 2022 is de linde omgewaaid tijdens de zware storm Eunice. Utrechts Landschap heeft de holle stam hierna weer overeind gezet. In augustus 2024 is de boom nog in leven, met een kleine maar vitale nieuwe kroon. Op 26-8-2024 is dit object bezocht en de conditie is toen beoordeeld als matig. De hoogte is vastgesteld op 5 meter. De omtrek is vastgesteld op 475 centimeter. Bron: <https://www.monumentalebomen.nl>

Satelliet gaat bomen in Amazonewoud 'wegen'

Wereldwijd nemen bossen jaarlijks veel CO₂ op uit de lucht, waardoor ze de opwarming van de aarde remmen. Maar wetenschappers weten weinig over waar deze koolstof blijft. En ze weten niet of bossen in de toekomst zoveel blijven opnemen. Een nieuwe satelliet van de Europese ruimtevaartorganisatie ESA moet helpen deze vragen te beantwoorden.

De satelliet, genaamd Biomass, is de eerste sonde die voor bossen nauwkeurig kan meten hoeveel hout, en daarmee koolstof, er is opgeslagen en hoeveel erbij komt en verdwijnt. "Dit is echt vernieuwend", zegt Kristof Van Tricht, onderzoeker bij het Vlaamse onderzoeksinstituut VITO. "Je ziet zo de hartslag van het bos." Biomass is eind april gelanceerd vanuit Frans-Guyana.

De missie duurt minimaal vijf jaar. Na afloop moet er een driedimensionale kaart van de bossen zijn en kaarten die in beeld brengen waar koolstof bijkomt en verdwijnt.

Bron: NOS

Twee Britten schuldig bevonden aan omzagen Sycamore Gap-boom

Twee mannen zijn schuldig bevonden aan het omzagen van een beroemde boom in Noord-Engeland. Het vellen van de zogenoemde Sycamore Gap Tree leidde twee jaar geleden tot veel woede en verdriet.

De iconische esdoorn was een van de meest gefotografeerde bomen van het land en speelde een prominente rol in een film over Robin Hood uit 1991. Hij stond naar schatting al bijna tweehonderd jaar precies tussen twee heuvels naast de Romeinse muur van Hadrianus. Die muur staat op de UNESCO-Werelderfgoedlijst en liep schade op bij het omzagen van de boom.

De twee mannen die nu schuldig zijn bevonden, zijn 39 en 32 jaar oud. Zij ontkennen schuld, maar de politie vond op de telefoon van een van hen beelden van het omzagen. Hun motief blijft onduidelijk. Aanklagers suggereerden dat de mannen het voor de lol hebben gedaan, maar dat niet durven toe te geven vanwege de publieke woede die is ontstaan. De twee horen in juli wat hun straf is.

Bron: NU.nl

4.000 nieuwe bomen geplant in Veldhoven

ASML heeft 4.000 bomen geschonken aan Veldhoven. Deze zijn vorige maand geplant rondom de Grote Vliet. Wethouder Mariëlle Giesbertz en Marjolein de Hooge van ASML bezochten samen met groenopzichter Luuk Veldman de percelen waar de bomen staan. Het bezoek vond deze week plaats.

De bomen zijn onderdeel van een groter project. Binnen drie jaar komt er 155 hectare nieuw bos in de Brainport Eindhoven-regio. Vorig jaar werd symbolisch de eerste boom geplant door de wethouder en ASML. Bomen maken de gemeente groener en gezonder. Ze zuiveren de lucht, bieden schaduw en helpen tegen klimaatverandering. De inheemse soorten versterken de natuur en zorgen voor een gezonde leefomgeving.

Bron: AD

KENNISBIJEENKOMSTEN

Ook in 2025 worden de **KPB-ISA-kennisbijeenkomsten** georganiseerd op de zaterdagen van de tweede week van elke even maand.

Ze beginnen tussen 12.00 en 13.00 uur (mits anders vermeld wordt in de agenda) en eindigen rond 17.00 uur.

Voor de kennisbijeenkomsten is inschrijven verplicht. Inschrijven kan alleen via de website van de KPB-ISA. Wil je tijdig een uitnodiging ontvangen, dan moet het secretariaat wel beschikken over het juiste e-mailadres! Voor meer informatie, zie www.kpb-isa.nl

BOMEN BETER BEHEREN

Bomen Beter Beheren organiseert op regelmatige basis interessante **studiedagen**.

Kijk op de website www.bomenbeterbeheren.org voor de volledige agenda of schrijf je in op de nieuwsbrief om de hoogte te blijven.

Vanaf 13 juni tot en met 19 oktober 2025

Zomerseizoen klimkampioenschappen

In de zomermaanden staat het weer bol van de nationale en internationale klimkampioenschappen. Van donderdag 13 juni tot en met zaterdag 15 juni wordt het Belgische Kampioenschap Boomklimmen 2025 gehouden. Het European Tree Climbing Championship speelt zich af in Pszczyna, Polen, van vrijdag 4 juli tot en met zondag 6 juli. Het seizoen wordt afgesloten met het International Tree Climbing Championship in Christchurch, Nieuw-Zeeland, van vrijdag 17 tot en met zondag 19 oktober.

Locatie: Diverse locaties

Meer informatie: <https://www.kpb-isa.nl/agenda>

Zaterdag 28 juni

Themawandeling Avondfenomenen Gimborn

In de zomeravonden heerst er een hele andere sfeer in de tuin dan overdag. Onze gids Piet neemt u deze avond mee de tuin in voor een bijzondere ervaring. Inloop vanaf 18.30 uur, start wandeling 19.00 uur. Reserveer een ticket om zeker te zijn van een plaats.

Locatie: Nationaal Bomenmuseum Gimborn, Doorn

Meer informatie: <https://www.bomenmuseum.nl/ontdek/agenda/>

1 april t/m 29 juni

Groene Geheimen speurtocht

Planten saai? Absoluut niet! Wist je dat we voor van alles en nog wat op planten rekenen? Tijdens onze speurtocht in de tuinen van Trompenburg ontdek je hoe mensen planten gebruiken, van het maken van verf en papier tot medicijnen. Ga op avontuur en leer alles over de bijzondere band tussen ons en de natuur. Dus trek je wandelschoenen aan en kom de geheimen van de plantenwereld ontdekken!

Locatie: Trompenburg, Rotterdam

Meer informatie: <https://trompenburg.nl/event/groene-geheimen-speurtocht/>

Vrijdag 12 december 2025

Ondernemerschap voor boomverzorgers

Op veler verzoek! Een groot deel van het werk in de branche wordt uitgevoerd door eenpitters. De boom- en zzp'ers verstaan hun vak doorgaans heel goed. Echte, het 'ondernemerschap' is een onderdeel van het zelfstandig werken wat minstens net zo belangrijk is. De volgende onderwerpen staan centraal: Op welke specifieke klanten richt je je met je bedrijf? Hoe benader je die doelgroep? Wat is het tarief dat je rekent? Hoe maak je een offerte?

Locatie: Otterloseweg 202, Arnhem

Meer informatie: <https://ccb.nl/evenementen/>

Terwijl de bomen overal prachtig groen zijn, slaan een aantal exemplaren in Overschie wit uit. Deze bomen zijn overgenomen door de spinselmot: een rups die in het voorjaar struiken en bomen wikkelt in zijn witte web. De

spinselmot is, in tegenstelling tot de eikenprocessierups, niet gevaarlijk. Bron: OPEN Rotterdam

Dit filmpje vertelt er meer over:

www.youtube.com/watch?v=1ELdAra9e3A

Of scan de QR-code met smartphone of tablet.

Foto: Alamy.com

Jilles van Zinderen ADVocaAT

Van wie zijn de Franse Boomwortels?

In Frankrijk woedt al enkele jaren een juridische strijd om boomwortels. Nu zijn conflicten over boomwortels van alle tijden en komen ze overal en veel vaker voor. Maar meestal gaat het dan om de hinder of schade die iemand van die wortels ondervindt. U kent die geschillen wel. De wortels drukken de bestrating op, groeien in riolering of dreigen een fundering te beschadigen. Maar bij de zaak in Frankrijk ging het juist om het genot van de boomwortels en een conflict daarover kwam ik nog niet eerder tegen. De betreffende boomwortels horen bij een rij bomen in Auvers-sur-Oise, een kunstenaarsdorpje zo'n 30 kilometer ten noordwesten van Parijs. Daar bracht Vincent van Gogh de laatste zeventig dagen van zijn leven door. Hij schilderde toen maar liefst 74 werken waaronder zijn laatste, genaamd 'Boomwortels' (zie foto). In 2020 vond een onderzoeker een ansichtkaart uit 1904 met daarop een postbode én de rij Franse bomen met hun boomwortels. En zo kwam aan het licht dat dit de boomwortels van Van Gogh moesten zijn. Nadat hij deze schilderde, pleegde hij overigens zelfmoord. De ontdekking van de boomwortels was wereldnieuws. Steeds meer kunstminnende toeristen trokken naar het dorpje in Frankrijk om de boomwortels te zien. De eigenaar die het perceeltje grond met de wortels in 2013 had gekocht, zag zijn kans schoon en begon een stichting met een eigen website. Inmiddels kun je voor 9 euro een half uur door het landschap van Van Gogh's laatste schilderij lopen. Dit was tegen het zere been van de gemeente. De burgemeester meende dat de wortels, die vlak langs de openbare weg groeien, toebehoren aan de hele gemeente en niet alleen deze eigenaar.

Daarom eigende de gemeente zich met een besluit een deel van het particuliere perceel toe als talud van de naastgelegen weg. Dit zou nodig zijn voor stabiliteit van die weg. En in dit 'talud' stonden dan toevallig net de boomwortels. Zowel de Franse rechter als het hogere Franse gerechtshof zetten een streep door dit besluit. En nu wil de gemeente naar de hoogste rechter gaan. Wanneer ben je in Nederland eigenlijk eigenaar van een boom en diens wortels? Artikel 5:20 lid 1 onder f van het Burgerlijk Wetboek (BW) bepaalt het volgende: *'De eigendom van de grond omvat, voor zover de wet niet anders bepaalt (...) met de grond verenigde beplantingen'*. Dus je bent eigenaar van een boom, als die in jouw grond staat. En de eigenaar van de boom is ook eigenaar van de boomwortels. Dat wordt niet anders als die wortels voorbij de erfgrans groeien, omdat de wortels een onlosmakelijk onderdeel van de boom zijn. Daarom kun je de boomeigenaar aanspreken wanneer de wortels van diens boom schade op jouw perceel veroorzaken. Interessant is de vraag wie eigenaar is van de wortels, als de boom is gerooid maar er nog wortels in het buurperceel zijn achtergebleven. Je kunt dan stellen dat de boomeigenaar het eigendom van de wortels heeft 'prijsgegeven'. De buurman wordt dan eigenaar door art. 5:20 BW. Maar die wortels kunnen dan nog steeds schade veroorzaken. Van sommige soorten hebben de achtergebleven wortels nog een enorme groeikracht en worden nieuwe boompjes gevormd. Soms wordt daarbij bestrating opgedrukt. Die jonge boompjes zijn ook eigendom van het buurperceel, zoals bepaald in art. 5:20 BW. De vraag is dan of de nieuwe

eigenaar dan alsnog de oude eigenaar kan aanspreken voor vergoeding van zijn schade. Ik verwacht van wel, omdat de schade direct verband houdt met wortels die eigenlijk helemaal niet in het buurperceel hoorden te groeien en niet zijn weggehaald na het rooien. Maar een uitspraak hierover kon ik in de jurisprudentie niet vinden. De eigendomsdiscussie over bomen en wortels wordt ook interessant als een boom met zijn stamvoet op twee percelen staat. Daar werd al eens uitgebreid over geprocedeerd toen een eigenaar van een wilg in Amsterdam een kapvergunning wilde aanvragen. De buurman maakte daar bezwaar tegen omdat hij meende ook eigenaar van die boom te zijn. Weliswaar was de boom geplant in de tuin van de aanvrager en al vele jaren door hem verzorgd, maar in de loop der jaren was de boom met zijn stamvoet 10 tot 20 procent over de erfgrans gegroeid. De burens doorliepen eerste een hele bestuursrechtelijke procedure van kapaanvraag tot en met de Raad van State. Daarna gingen ze van rechtbank, naar gerechtshof en naar de Hoge Raad. Die oordeelde dat de boom van rechtswege eigendom was geworden van beide burens, omdat hij met zijn voet over de erfgrans was gegroeid. Daarmee werden de burens samen eigenaar van de wortels. Misschien is dat wel de oplossing voor de Franse burgemeester. Gewoon geduld hebben tot de bomen met hun stam over de erfgrans groeien. Dan wordt de gemeente vanzelf mede-eigenaar van de boomwortels van Van Gogh.

¹ Hoge Raad 20 mei 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP9997

Grote tevredenheid, maar meer het land in

Meer bijeenkomsten door het hele land organiseren, minder lange verhalen in het vakblad en meer aandacht voor klimmen. Het zijn een aantal veelgehoorde tips uit de enquête die KPB-ISA in november vorig jaar onder de leden hield. Over het algemeen is de tevredenheid over de activiteiten van de vereniging groot en scoren vooral de webinars bijzonder goed. “Dank voor jullie inzet en ga zo door.”

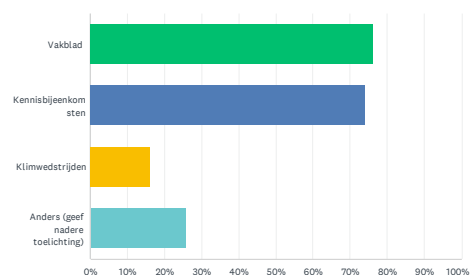
KPB-ISA is opgezet als een kennisvereniging en dat wordt door de leden nog maar eens beaamd. Op de eerste vraag waarom mensen lid zijn van KPB-ISA worden vooral ‘vakblad’ en ‘kennisbijeenkomsten’ genoemd, met op enige afstand ‘klimwedstrijden’. De wat kleinere kleine groep respondenten die ‘anders’ invulden, noemen vaak het contact houden met collega’s en opbouwen van een netwerk, evenals het behalen van studiepunten. Of ze zijn lid uit nobele motieven, zoals: “Ondersteuning geven aan het vakgebied, vooral gericht op het kwalitatief in stand houden van het Nederlandse bomenbestand”, zoals iemand schrijft. Kritiek is er uiteraard ook. “Geen idee”, stelt iemand heel droog, en een ander: “Ik heb de indruk dat jullie er voor de certificatenmaffia zijn, maar niet voor het verbeteren van ons vak.”

Ruime meerderheid vindt webinars een nuttige aanvulling op de fysieke bijeenkomsten

De enquête bestond uit 22 vragen met een slotvraag waar de leden suggesties konden geven. De eerste vraag over de reden van het lidmaatschap werd door alle 286 deelnemers beantwoord, de rest van de vragen is steeds binnen een marge van 255 en 244 respondenten ingevuld. Op de

V1 Waarom bent u lid van de KPB-ISA?

Beantwoord: 283 Overgeslagen: 0

ANTWOORDEKEUZEN	REACTIES	
Vakblad	76.33%	216
Kennisbijeenkomsten	74.20%	210
Klimwedstrijden	16.25%	46
Anders (geef nadere toelichting)	25.80%	73
Totaal aantal respondenten: 283		

meeste vragen kon ‘ja’, ‘neutraal’, of ‘nee’ worden aangevinkt, waarbij de nee-stemmers vervolgens suggesties konden doen. Het aantal nee-stemmers was doorgaans beperkt, maar hun tips geven richting aan waar KPB-ISA het net nog wat beter kan doen.

Kennisbijeenkomsten en webinars

Zoals aangegeven zijn de kennisbijeenkomsten een belangrijke reden om lid te zijn van KPB-ISA. En de waardering is groot. Zo’n 68 procent van de deelnemers noemt de inhoud ‘goed’, en 23 procent is hier neutraal over. De minderheid van bijna 9 procent die vindt dat de bijeenkomsten ‘niet diepgaand of afwisselend genoeg’ zijn, suggereert vooral dat het praktischer mag. “Laat het gaan over waar we de hele dag mee bezig zijn: snoeien, vellen, zagen, klimmen, verankeren, versnipperen. Elektrisch materieel, businrichting, kleding en schoenen, en werkplanning.” Of: “Vaker op locatie bij bedrijven”, “meer over de inhoud van het werkelijk uitvoeren van werkzaamheden” en “meer gericht op praktiserende boomverzorgers, in plaats van op professoren en nerds”.

De webinars zijn zeer populair. Bijna 75 procent van de respondenten vindt de webinars een nuttige aanvulling op de fysieke bijeenkomsten. Een greep uit de reacties: “De digitale bijeenkomsten zijn met een uur aantrekkelijk”, “laagdrempelig en goed in te plannen”, “de webinars zijn

een vooruitgang". Bij de hoge score voor de webinars speelt wellicht de reisafstand naar en tijdstip van de fysieke bijeenkomsten een rol. Ruim 40 procent zegt namelijk vaker naar fysieke bijeenkomsten te komen wanneer deze meer door het hele land verspreid zouden zijn. Bij de tips stelt iemand voor om de bijeenkomsten "ook door de week te organiseren, omdat de zaterdagen vaak bezet zijn".

Vakblad Bomen

Een ruime meerderheid van bijna 88 procent is tevreden over de inhoud van het vakblad Bomen. Wetenschappelijke artikelen evenals Simens Boekenkast worden hoog aangeslagen. Uit de suggesties komt tegelijk naar voren dat de artikelen soms als te lang worden ervaren: "Iets meer luchtige en kortere verhalen in plaats van over drie of vier pagina's" en "meerdere korte onderwerpen in plaats van artikelen van meerdere pagina's". Meer artikelen over klimmen, meer artikelen door de leden en meer interviews met leden – "en dan niet alleen de bekende mensen, maar jong/oud, man/vrouw, mensen uit grote en kleine bedrijven, zzp'ers, overheden, opleidingsinstituten, kortom een brede vertegenwoordiging van het ledenbestand" – behoort ook tot de wensen. Voor de helft van de respondenten hoeft het vakblad niet in digitale vorm te verschijnen, een derde zou dit wel graag zien.

Organisatie en zichtbaarheid

Als het gaat om de zichtbaarheid en aanspreekbaarheid van bestuurders en commissieleden zijn de meningen redelijk verdeeld. 'Ja', zegt bijna 53 procent op deze vraag met betrekking tot het bestuur, maar bijna 46 procent is hier neutraal over. De commissieleden van de kennisbijeenkomsten scoren met 64 procent 'ja' dan weer beter, de redactie van het vakblad Bomen en de NKB-commissies schommelen rond een wat mindere 40 procent.

"Meer gericht op praktiserende boomverzorgers, in plaats van op professoren en nerds"

'Nee-stemmers' zijn er bij deze vragen nauwelijks, maar suggesties zijn er wel. "Bij bijeenkomsten mogen bestuurders best een badge dragen met hun naam, het is niet voor iedereen 'ouwe-jongens-krentenbrood'", stelt iemand. De commissieleden van de kennisbijeenkomsten zouden actief op zoek kunnen gaan naar ETW-cursisten en voor hen een speciale dag organiseren, en aan de redactie van het vakblad is de suggestie om actiever te worden op sociale media om discussies aan te gaan. En als het om klimmen gaat: "Meer klimartikelen in het blad, meer klimwedstrijden of -weekenden. Het NKB met meer kampvuurmuziek."

De leiding functioneert verder naar behoren, want ruim 72 procent vindt dat het bestuur de leden voldoende infor-

meert, met een kwart dat hier neutraal over is. Wel stelt iemand voor dat het bestuur met "laagdrempelige berichten aangeeft waar het mee bezig is". De dienstverlening van het secretariaat wordt door bijna 60 procent van de respondenten hoog gewaardeerd. Bijna 56 procent noemt de website gebruiksvriendelijk, al is bijna 42 procent hier neutraal over. Iemand noemt de site "onoverzichtelijk" en een ander stelt: "Zet de leden voorop in plaats van het lidmaatschap."

"Wellicht is het een idee om een regionale vertegenwoordiging per provincie aan te stellen"

Het land in en groepen aanspreken

De algemene suggesties bevatten naast een veelvuldig "ga zo door", "prima zo" en "goed bezig, applaus" ook interessante tips. Veelgehoord is dat de vereniging meer het land in moet en meer individuele groepen zou moeten aanspreken. "Organiseer ook eens iets in het noorden. Het is net of we hier achtergesteld gebied zijn", zegt iemand. Een ander komt direct met een deel van de oplossing: "Wellicht is het een idee om een regionale vertegenwoordiging per provincie aan te stellen. Twaalf leden die samen het vak (nog) beter onder de aandacht kunnen brengen en de onderlinge verbinding kunnen versterken."

Als het gaat om het aanspreken van specifieke groepen zegt iemand: "Zoek de beginnende boomverzorgers op. Bijvoorbeeld de cursisten DIB en ETW en sluit aan ook bij hun wereld. Ik heb de indruk dat KPB-ISA zich richt op de ETT-ers en boombeheerders." Of de suggestie: "Benoem studentencommissies. En denk aan alle opleidingen, van praktisch tot wetenschappelijk."

En tot slot de veelgehoorde wens dat KPB-ISA zich vooral op de inhoud moet blijven richten. "Blijf een kennisvereniging met persoonlijk lidmaatschap, kies geen partij, maar houd het bij de oorspronkelijke doelstellingen. Ga niet op de stoel van de bondsvergaderingen, de werkgeversverenigingen of andere partijdige instellingen zitten", zegt iemand. Dit wordt aangevuld door een ander die stelt: "Houd vast aan de primaire doelstelling, het 'delen van kennis'."

Want dat KPB-ISA een vereniging van vakidioten is, blijkt wel uit deze suggestie: "Er is een standaard over het gebruik en het inzetten van de trekproef, vanuit de SAG ontwikkeld. Het zou goed zijn als opdrachtgever en aanneemer weten wat de standaard is, dan wordt deze gevalideerde onderzoeksmethode misschien niet zo negatief gezien." Wil dit lid de hele vereniging omver trekken of dwaalden zijn gedachten tijdens het invullen van de enquête slechts even af?

De vertrekkende bestuursleden, vlnr: Annemiek, Jan Willem, Willem, Henk.

Verslag ledenvergadering KPB-ISA: heropening, bestuurswissel en een oproep

AUTEUR: WILLEM ZEVENBERGEN

De Algemene Ledenvergadering (ALV) in het voorjaar geeft de leden en het bestuur van onze vereniging alle ruimte om terug te kijken op het laatste jaar. Het jaarverslag geeft daarbij het nodige inzicht in het gevoerde beleid en de resultaten. Welke kennisbijeenkomsten heeft de vereniging georganiseerd? Welke webinars hebben we kunnen zien? Hoe staat het met het aantal leden en hoe loopt het met de financiën?

Zoals gebruikelijk worden het jaarverslag en de punten waarover gestemd moet worden een aantal weken van tevoren aan de leden bekend gemaakt. Achter de login op onze website is een en ander in te zien. Om de ALV gestructureerd te laten verlopen vragen wij de leden om zich voor te bereiden op de ledenvergadering. De stukken kunnen van tevoren worden doorgelezen en eventuele vragen moeten vooraf worden ingediend.

De ALV van 12 april 2025, Yuverta Velp

Ook ditmaal wordt de vergadering voorafgegaan door een kennisbijeenkomst. Tenminste, dat is de bedoeling. Tijdens de inloop besluit het bestuur om de volgorde te wijzigen. Het weer is mooi en daarom is het logisch om binnen eerst de ALV te houden en vervolgens buiten in de zon naar de demonstratie en uitleg van de klimonderdelen te kijken.

De inloop met de broodjes en soep loopt om 13:00 uur af en de deelnemers worden verzocht naar de collegezaal boven te gaan. Van het zittende bestuur zijn aanwezig: Henk Werner, Willem Zevenbergen, Jan Willem de Groot, Bas Poutsma en Annemiek van Vugt. Als iedereen een plek heeft gevonden opent voorzitter Henk Werner, inmiddels bekend om zijn bondige stijl van leidinggeven, de vergadering. Henk geeft aan dat de aanwezigen in de gelegenheid zijn geweest om zich vooraf in te lezen en om schriftelijk vragen te stellen. De leden hebben vragen noch agendapunten ingebracht.

Vaststellen quorum

Voordat echt met de inhoud kan worden gestart, moet eerst een kleine hobbel worden genomen. Om te kunnen stemmen is namelijk een quorum nodig van 5 procent, wat neerkomt op 53 leden. Deze zaterdagochtend worden slechts 29 stemgerechtigde leden geteld, plus een machtiging van een lid dat bij afwezigheid zijn stem wil laten gelden. Al met al te weinig stemmen om besluiten te kunnen nemen. De statuten voorzien echter in een eenvoudige oplossing: de ALV wordt gesloten en direct heropend. Na deze heropening is niet langer het quorum doorslaggevend om besluiten te nemen, maar het aantal stemmen.

Vaststellen agenda

Agendapunten 2 t/m 4c worden telkens bij meerderheid van stemmen goedgekeurd. Achtereenvolgens zijn de punten: de agenda, de notulen van de ALV van 12 oktober 2024, het jaarverslag 2024, het financieel jaarverslag en het verlenen van decharge aan het bestuur over het gevoerde beleid in 2024. De kascommissie, vertegenwoordigd door René Jochems en Luc Noordman, had al eerder decharge verleend aan de penningmeester over het gevoerde financiële beleid in 2024.

Er zijn geen ingekomen stukken. Maar het bestuur heeft nog wel een mededeling, namelijk de aankondiging van vier aftredende bestuursleden, te weten:

- Henk Werner, bestuursvoorzitter
- Annemiek van Vugt, bestuurslid NKB
- Jan Willem de Groot, bestuurslid Kennisbijeenkomsten
- Ondergetekende, bestuurslid penningmeester

Aansluitend worden de kandidaat-bestuursleden voorgesteld:

- Bart van der Klugt, bestuursvoorzitter
- Gaby Kleuver, bestuurslid NKB
- Zef Worms, bestuurslid Kennisbijeenkomsten
- Jan Ijmker, bestuurslid penningmeester (door omstandigheden niet lijfelijk aanwezig)

Alle kandidaat-bestuursleden worden gekozen met instemming van de aanwezige leden.

Rondvraag

Marjan van Elsland neemt het woord als erelid en spreekt haar dank uit voor de inzet van aftredende- en aantredende bestuursleden. Ze doet een oproep aan de jonge leden van de vereniging om toe te treden tot het bestuur en/of in commissies van de KPB-ISA. Marjan voegt eraan toe dat het belangrijk is om actiever naar buiten te treden om het vak van boomverzorger meer onder de aandacht te brengen.

Sluiting vergadering en dank bestuursleden

Henk sluit om 13.30 uur de vergadering. Aansluitend worden aftredende bestuursleden door Bas Poutsma bedankt en krijgen ze een blijvende herinnering mee in de vorm van een bijzondere snijplank. Bij deze gelegenheid bedank ik tevens de kascommissie, vertegenwoordigd door René Jochems voor controle van de boekhouding. Ook aan hem wordt een snijplank overhandigd.

De ALV is vlot verlopen, misschien heeft Henk wel een snelheidsrecord neergezet. Bart van der Klugt doet het afrondende woord als nieuwe voorzitter, waarop iedereen naar buiten gaat voor de demonstraties van de klimwedstrijden.

Vitens voert in het waterwingebied op de Paasberg in Lochem werkzaamheden uit. Het bedrijf zegt de voorkeur te geven aan gemengde bossen of loofbossen, omdat deze minder water verdampen dan naaldbossen.

'Verdampen naaldbomen meer water dan loofbomen?'

Om (grond)wateronttrekking aan de bodem te verminderen wordt door sommige beheerders al geruime tijd naaldbos omgevormd loofbos of andere vegetatietypes. Afgezien van andere ecologische overwegingen is deze omvorming gebaseerd op inmiddels achterhaald onderzoek uit de vorige eeuw waar uitkwam dat naaldbomen in zijn algemeenheid meer zouden verdampen dan loofbomen. Meer recent onderzoek heeft aangetoond dat de interpretatie van de resultaten wat complexer is en dat naaldbomen soms zelfs minder verdampen dan loofbomen. Zo kan het niet los worden gezien van onder andere de bedekkingsgraad van de bodem door de bomen en de verdampende bladmassa. Die bepalen in hoge mate zowel de verdamping alsmede de interceptie van regenwater. Maar de bladmassa is wél weer afhankelijk van onder meer de boomsoort zelf en de conditie daarvan. Ruwweg verdampt een gesloten bos ongeveer evenveel als een aaneengesloten grasvegetatie (de zogenoemde referentiegewasverdamping) en een solitaire boom ongeveer 1,5 maal zoveel, ongeacht de samenstelling van het bos. Dit geldt overigens bij optimaal wateraanbod. De actuele verdamping, bij beperkt wateraanbod, kan daarvan substantieel afwijken. Vaak veel meer dan de grootte van de tot dusver gemeten 'gemiddelde' verdampingsverschillen tussen naaldbomen en loofbomen. Kortom, de aanname dat naaldbomen in alle omstandigheden meer verdampen dan loofbomen verdient de nodige nuancerings.

Boombioloog Jitze Kopinga van Kopinga Boomadvies, geeft in elk nummer van Bomen antwoord op een boombiologische vraag. **Heb je een vraag? Of wil je reageren op het antwoord van Jitze?** Mail je vraag of reactie dan aan de redactie: vakblad@kpb-isa.nl

The STIHL logo is displayed in white, bold, italicized capital letters on an orange rectangular background.

MSA 190 T
ACCUKETTINGZAAG
VOOR PROFESSIONALS

PRECIES HOE JIJ HET WIL

De STIHL MSA 190 T is de favoriete accukettingzaag van professionele boomverzorgers. Geschikt voor kruinen, takken, stammen en stronken. Stil, licht en tot in de puntjes precies. Dankzij de hoge kettingsnelheid en de sterke acceleratie maak je de fijnste zaagsneden. Werk met minder trillingen, meer comfort en maximale controle.

APIII
SYSTEM

DOE HET MET STIHL ACCUPOWER.

TRI Groei in Groen is als trotse sponsor van de studentenwedstrijd aanwezig op de NKB 2025. Wij kijken uit naar opnieuw een succesvolle editie en bedanken de KPB voor de goede organisatie.

TRI groei in groen is een landelijk opererende stichting onderverdeeld in 3 regio's. Landelijk hebben wij ruim **330 deelnemende groenbedrijven**, waaronder ook toonaangevende boomverzorgers.

Deze leerbedrijven vinden het belangrijk om bij te dragen aan het opleiden van vakbekwaam personeel. Voor de deelnemende studenten is het NKB een mooi podium om hun netwerk, kennis en vaardigheden op gebied van boomverzorging verder te ontwikkelen. Dat maakt dat TRI graag haar naam verbindt aan de klimwedstrijd voor studenten.

Voordelen leerling boomverzorging in samenwerking met TRI:

- Elk jaar extra bijscholing en extra certificaten
- Vergoeding rijbewijs BE en T
- Een goed salaris conform CAO
- Persoonlijke aandacht en begeleiding
- Jaarlijks budget voor PBM's en klimmaterialen

Samen leiden we meer ETW'ers op!

Meer weten over **TRI Groei in Groen**? Bezoek onze website en neem contact op met de coördinator in jouw regio!

www.trigroeilingroen.nl

Bomen omtrekken om de stabiliteit van kades te testen

AUTEURS EN FOTO'S: JAN HILBERT (COPIJN/DENDROLOGIC)
EN DENNIS DE GOEDEREN (PIUS FLORIS)

Veroorzaken bomen op kademuren schade of versterken ze de kade juist? Onderzoek, waaronder testen waarbij bomen in zijn geheel worden omgetrokken, moet hierover uitsluitsel geven. Dit is het eerste deel van een tweeluik over de ervaringen die zijn opgedaan bij het onderzoek naar de relatie tussen bomen en de kades aan de Amsterdamse Da Costakade.

De gemeente Amsterdam is enkele jaren geleden begonnen met het op grote schaal vervangen van oude kademuren die niet meer voldoende stabiel en toekomstbestendig blijken te zijn. Binnen het Programma Bruggen en Kademuren worden continu verschillende soorten onderzoeken en metingen uitgevoerd. Daarnaast worden nieuwe technieken voor de kaderenovatatie of -vernieuwing getest en toegepast om met minder impact voor de omgeving en zo mogelijk ook voor lagere kosten tot een duurzame oplossing te komen.

De vele bomen langs de grachten (voornamelijk iepen) hebben hier in het bijzonder de aandacht. Vaak staan zij als onderdeel van de hele kade boven op de oude houten draagvloer die

< Onder het maaiveld is de kluit al onherstelbaar ontworteld lang voordat dit zichtbaar wordt door de omhoog komende bestrating.

Een boom bezwijkt ondergronds veel eerder dan bovengronds zichtbaar wordt

aan vervanging toe is. Behoud van de bomen komt dan onder druk te staan. Om de nieuwe kade voldoende stabiel te maken moet in veel situaties met damwanden of met andere zware steunconstructies gewerkt worden. Dit gaat meestal niet zonder de inzet van zware machines. De impact van de kaderenovatatie op de bomen wordt op veel locaties door vooronderzoeken in beeld gebracht, bijvoorbeeld in de vorm van een Bomen Effect Analyse (BEA). Hiermee samenhangend worden vaak ook technische (constructieve) mogelijkheden onderzocht om bomen ondanks een te verwachten zware impact alsnog in te passen.

Door de inmiddels uitgevoerde projecten en verschillende pilots met innovatieve technieken neemt het inzicht en de kennis toe. Naast het civieltechnische gedeelte betreft dit ook enkele specifieke boomvraagstukken. Zo wordt bijvoorbeeld onderzocht hoe de ideale boomgroeiplaats binnen de specifieke ruimtelijke en functionele eisen van een kade eruit kan zien.

Tot op heden wordt een boom op een kade als een potentieel probleem en risico beschouwd

Specifieke aandacht gaat uit naar het complexe vraagstuk rond stabiliteit en veiligheid. Dit geldt niet alleen voor de uiteindelijke situatie met het eindbeeld, maar ook voor de (bouw)periode waarin de oude kademuur geheel of gedeeltelijk verwijderd en de nieuwe constructie aangebracht wordt.

Potentieel risico

Tot op heden wordt een boom op een kade door civiele ingenieurs en constructeurs als een potentieel probleem en risico beschouwd. Dit heeft enerzijds te maken met het feit dat wortels het metselwerk van een muur kunnen ontwrichten en beschadigen. Anderzijds zorgt de boom door zijn bovengrondse windvang en zijn ondergrondse verankering in de kade ook voor een mechanische belasting, die vooral bij een verzwakte of deels ontmantelde kade een destructieve rol zou kunnen spelen.

Maar is dat werkelijk zo? En als er dan interactie tussen de kademuur en het wortelstelsel van de boom is, hoe ziet deze er dan concreet uit? Wat is het krachten spel en welke belasting op de kadeconstructie veroorzaakt een boom bij storm daadwerkelijk?

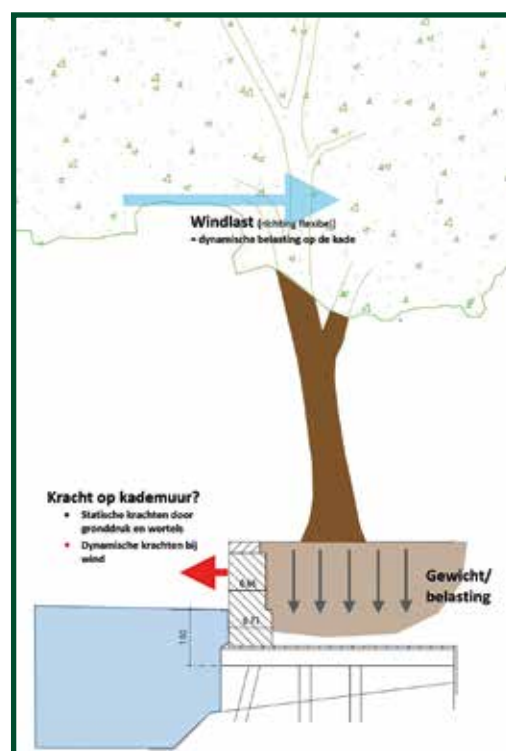
Gek genoeg zijn er tot op heden weinig onderzoeken en metingen uitgevoerd die hierover uitsluitsel geven. Dit heeft ten eerste te maken met de vrij specifieke ruimtelijke setting van een kademuur langs een gracht en met de positie en rol van de boom binnen dit geheel. Ten tweede vraagt een onderzoek rond deze vraagstelling om expertise vanuit verschillende disciplines. Meetopstellingen en

-methoden moeten aan elkaar zijn te relateren en zo veel mogelijk vergelijkbaar zijn.

En het is, *last but not least*, in de praktijk moeilijk om een geschikte locatie te vinden waar verschillende soorten onderzoek kunnen plaatsvinden en zijn toegestaan.

Onderzoek aan de Da Costakade

Onder de titel *Proeftuin Boomstabiliteit* heeft de gemeente Amsterdam in samenwerking met diverse externe specialisten medio 2023 een plan van aanpak opgesteld om door verschillende soorten metingen meer inzicht in dit krachten spel te krijgen.

Schematische benadering van het krachten spel rond een boom op een kademuur.

Dit plan is begin 2024 vertaald naar meerdere soorten proefreeksen die in de tweede helft van het jaar uitgevoerd zouden worden. De laatste proefreeks hield in dat een selectie van bomen 'destructief' getrokken zou worden. Anders dan bij een reguliere trekproef, waarbij de kanteling van de kluit maximaal 0,25° mag bedragen, wordt hierbij getrokken totdat de kluit daadwerkelijk ontwricht wordt en de boom scheefzakt doordat wortels beginnen te knappen. Na een dergelijke proef is een boom niet meer veilig en moet deze gekapt worden.

Het kostte enige moeite om een groep bomen te vinden die voor de metingen geschikt waren en waarvoor op tijd een kapvergunning zou worden verleend. Uiteindelijk viel de keuze op de Da Costakade waar in het kader van de kadevernieuwing diverse bomen moesten wijken. Vier van deze exemplaren zijn geselecteerd ten behoeve van de gewenste kennisverdieping.

Daarop zijn drie soorten metingen uitgevoerd:

1. Metingen van de beweging van de bomen tijdens een zomerstorm met behulp van Tree Motion Sensoren (TMS) op de stamvoet en op twee meter hoogte op de stam. Dit type sensor wordt ook accelerometer genoemd. In aanvulling op deze metingen is ter hoogte van elke onderzoeksboom eenzelfde type sensor in de kademuur geplaatst. Hierdoor kon gemeten worden in welke richting bewegingen tegelijk in de boom en in de kademuur optraden en hoe groot deze bewegingen waren. De eerste metingen vonden in de vroege avond van 9 juli 2024 plaats, toen een zomerstorm over Nederland trok. Met de uitlopers van Hurricane Kirk zijn in de nacht van 9 naar 10 oktober 2024 nog enkele aanvullende metingen met dezelfde types sensoren uitgevoerd.
2. Op 5 en 6 september is bij de vier geselecteerde iepen en bij twee extra referentiebomen een 'standaard' trekproef uitgevoerd om meetreeksen te krijgen in een (nog) niet beïnvloede situatie.
3. De zogenaamde 'destructieve' proeven vonden op 10 december 2024 plaats. Voorafgaand aan deze proeven waren de bomen in verband met eisen vanuit veiligheid voor de omgeving gekandelaberd en stond tijdens de meting een kraan met grijper in positie om een boom op te vangen die tegen alle verwachtingen in toch uit zichzelf verder zou scheefzakken na het overschrijden van een bepaalde kiephoek. Bij deze metingen zijn per boom meer meetsensoren aangebracht dan bij een standaard trekproef om onder andere extra informatie over het doorbuigen van de stam over een grotere lengte vanuit de wortelvoet te verkrijgen. Het meest bijzondere aan deze metingen was echter dat door een ander team parallel ook metingen met sensoren in de kademuur en boven op de kade zijn uitgevoerd. Naast het tegelijk meten van deformaties op verschillende hoogtes in de muur zijn er ook punten op twee verschillende momenten ingemeten: eerst direct voorafgaande aan de metingen en vervolgens 24 uur daarna.

In de laatste proefreeks zouden bomen 'destructief' getrokken worden

Door de hierboven beschreven meetreeksen zijn verschillende datasets verkregen. De vervolgstap kan beschreven worden als een soort complexe puzzel waarvan aan de voorkant nog niet precies duidelijk is welk beeld naar

Boom 2 wordt over de gracht heen naar de kademuur toe getrokken.

voren komt en hoe de verschillende soorten puzzelstukken op de goede manier aan elkaar kunnen worden gekoppeld. Bij een reguliere trekproef is dat nog wel goed te doen met de beschikbare analysesoftware. Bij alle andere metingen bleek dat moeilijker. In een eerste stap moesten de tijdslijnen op elkaar afgestemd worden: waar gebeurde wanneer iets op een bepaalde plek – bijvoorbeeld in het wortelstelsel van de boom – en op welk moment en in welke mate reageerden de andere delen van de boom en de kademuur hierop? Vervolgens is per meetreeks gekeken naar aspecten als de maximale uitslagen in alle richtingen, opvallende dingen of anomalieën en de verhouding met de andere meetreeksen. De onderzoekers stelden zich regelmatig de vraag: wat zien we hier nou eigenlijk en wat betekent dat dan? Ondersteuning bij de analyse kwam onder andere vanuit de SAG Baumstatik, een internationale vakgroep van experts rond de statische aspecten en stabiliteit van bomen. Overigens zijn beide auteurs van dit artikel lid van deze vakgroep. >

BOOMROOIERIJ WEIJTMANS

DE MOOISTE BOOMPROJECTEN KOM WERKEN BIJ WEIJTMANS

Bomen rooien en snoeien
Compleet projectbeheer
Uniek gespecialiseerd materieel
Duurzaam en emissie-vrij
Efficiënt, veilig en vakkundig

Scan de QR-code in, bekijk
onze actuele vacatures en
neem vrijblijvend contact met
ons op.

BOOMROOIERIJ WEIJTMANS BV

Handelsweg 18 Tel. 013-511 14 83
5071 NT Udenhout algemeen@weijtmans.nl
Nederland boomrooierijweijtmans.nl

www.idverde.nl

PIUS FLORIS
*Het meest
toonaangevende
en duurzame
boomverzorgende
bedrijf binnen Europa*

www.kpb-isa.nl

Een hartelijk welkom voor de volgende Nieuwe leden

- Pim Allonsius
- Rene van Bakel
- Tim Bannink
- Tamar Blom
- Robert Jan Bonsen
- Mattan Brandsma
- Remco de Heer
- Jonathan Geelhoed
- Raesh van der Grond
- Laurant Hertog
- Patrick Heuvelman
- Dinant Hofstede
- Jon Hulspas
- Vincent Jonkers
- Jelena Kamalic
- Tyler van der Kooi
- Tim Kraaijeveld
- Janneke Lips
- Teun Manders
- Jehan Miedema
- Frank van Mourik
- Saman Mousavi
- Thijmen Mulder
- Roel Ouwendijk
- Laurens Segaar
- Jacky Swinkels
- Peter van Veen
- Louis Wibier
- Melvin Zijlmans

Kring Praktiserende Boomverzorgers **KPB-ISA**

Op 21 maart 2025 heeft de SAG Baumstatik in samenwerking met de gemeente Amsterdam een workshop georganiseerd waarin de metingen op de Da Costakade uitgebreid werden gepresenteerd en gediscussieerd. De workshop werd aangevuld met presentaties door experts uit verschillende disciplines, die het vraagstuk rond bomen in oeverconstructies vanuit wisselende perspectieven benaderden. Een van deze specialisten was Prof. Frank Prietz uit Berlijn, die samen met boomspecialist Andreas Detter een model voor de analyse van krachten en lasten in een dergelijke ruimtelijke setting heeft ontwikkeld. De resultaten van de metingen op de Da Costakade zijn nuttig om een dergelijk model te toetsen en zo mogelijk te verbeteren.

Voorlopige resultaten

Wat hebben we tijdens de metingen nou eigenlijk gezien? En kunnen we hieruit al conclusies trekken wat betreft de interactie tussen boom en kademuur bij een sterke windbelasting door een echte storm (metingen met TMS-sensoren) of in een gesimuleerde belasting door storm met reguliere en 'destructieve' trekproeven? Kunnen kadeconstructies in de toekomst misschien anders en dan met name slanker en goedkoper gebouwd worden omdat de bomen helemaal niet zo'n probleem vormen, maar – sterker nog – de kade eerder versterken dan belasten?

Een kraan met grijparm staat gereed om te waarborgen dat de boom tijdens de destructieve trekproef niet geheel om kan vallen.

< Meetopstelling met verschillende sensoren op de boom en de kademuur.

Deze discussie is in het voorjaar 2025 nog volop gaande en moet tussen specialisten uit verschillende disciplines gevoerd worden. Belangrijk is te beseffen dat in dit onderzoek sprake is van een enkele meetlocatie met slechts een beperkt aantal bomen. Net als bomen verschillen ook de kadeconstructies in Amsterdam onderling nogal van elkaar. De metingen op de Da Costakade kunnen hierdoor niet zomaar als representatief voor andere locaties worden beschouwd.

Als auteurs willen we in een van de volgende uitgaven van Vakblad Bomen dieper ingaan op de verschillende meetresultaten. Er komen dan ook wat lekkere hapjes voor liefhebbers van de materie langs, zoals een analyse door Fouriertransformatie van de verschillende frequenties, die tijdens de metingen met de TMS-sensoren zijn vastgelegd. Maar na zo veel inleiding en uitleg willen we aan het einde toch een tipje van de sluier oplichten met enkele bevindingen die specifiek voor de metingen op de Da Costakade gelden:

1. Bij de verschillende meetopstellingen was zowel bij natuurlijke belasting (wind) als bij een gerichte mechanische belasting (trekken met een lier) sprake van een respons van de kademuur op de boom. Deze respons was echter gering, maar soms aan de rand van de meettolerantie.
2. De resultaten van de dynamische metingen (TMS) en de trekproef met een statische belasting kunnen in een onderlinge samenhang gebracht worden en vullen elkaar aan.
3. Een boom bezwijkt ondergronds veel eerder dan dat dit effect bovengronds zichtbaar wordt.
4. Reguliere trekproeven en TMS-metingen geven een goede indicatie van hoe een boom op een extreme (en destructieve) belasting zal reageren.

Projectteam: Gemeente Amsterdam, Programma Bruggen en Kademuuren: Cees de Boer, Willem de Feijter, Laura Hakvoort. Betrokken bedrijven: Bouwrisk B.V. (sensoren en metingen) en Witteveen+Bos (dataverwerking).

Voorkom tekenbeten, draag de juiste kleding

Ieder jaar krijgen 1,5 miljoen mensen in Nederland een tekenbeet. Circa 27.000 mensen ontwikkelen daarna de ziekte van Lyme. Een veel kleiner aantal wordt getroffen door andere tekenbeetziekten zoals Tekenencefalitis. Tekenencefalitis is een hersen(vlies)ontsteking die veroorzaakt wordt door het tekenencefalitis-virus.

Wat kun je doen om tekenbeten te voorkomen? Draag gesloten, huid bedekkende kleding. Trek sokken over de broek heen of draag laarzen. Gebruik eventueel een insectenwerend middel met DEET. Lees hierbij altijd de gebruiksaanwijzing. In hoog-risicogebieden, waar veel teken aanwezig zijn, kun je geïmpregneerde kleding dragen.

In januari 2025 is de Europese norm NEN-EN 17487 gepubliceerd die eisen stelt aan beschermende kleding tegen tekenbeten die wordt behandeld met het biocide permethrine. De norm werd eerder ontwikkeld als Nederlandse norm NEN 8333. Kleding die voldoet aan de nieuwe norm biedt bescherming tegen tekenbeten en wordt beschouwd als een persoonlijk beschermingsmiddel (PBM). Met de publicatie van de NEN-EN 17487 is vastgelegd hoe kleding moet voldoen aan de PBM-verordening. De norm biedt duidelijkheid over de veiligheid van kleding die wordt behandeld met permethrine en geeft ook aan wat het juiste onderhoud van de kleding is.

Controle blijft van belang

Ondanks deze voorzorgsmaatregelen zijn tekenbeten nog steeds mogelijk. Controleer daarom kleding en lichaam regelmatig. Teken hebben een voorkeur voor warme, vocht-

tige plekken, zoals hoofd, nek, oksels, armen, liezen, billen en knieholtes. Verwijder een teek direct met een tekenverwijderaar en noteer altijd de datum en de beetplek. Maak eventueel een foto van de teek en de plek op het lichaam. Raak je na een tekenbeet toch besmet met de *Borrelia burgdorferi*-bacterie die de ziekte van Lyme veroorzaakt? Dan kan er rondom de beet een rode vlek of ring op de huid ontstaan die groter wordt. Andere klachten kunnen bestaan uit een griepig gevoel met koorts en spierpijn, maar ook dubbelzien, een hangend ooglid en een scheef aangezicht zijn mogelijke symptomen. Verder kan een besmetting met de bacterie zich uiten in krachtsverlies, tintelingen in de ledematen of gewrichtsklachten die lijken op reuma.

Heb je een of meerdere van deze klachten? Neem dan contact op met de huisarts. De ziekte van Lyme ontwikkelt zich niet bij iedereen hetzelfde, maar kan langdurige gevolgen hebben.

Vooraf schapenteek bijt

Het is vooral de Schapenteek die in Nederland zorgt voor tekenbeten; deze teek is vooral zwart met bruin. De Vlek-kenteek is groter (4-5 mm) en heeft een gevlekte rug. Deze teek kan het Tekenencefalitisvirus (hersenontsteking) overdragen. De zeldzame Reuzenteek is nog groter en is te herkennen aan de gestreepte poten en het bruine lichaam. Op de foto's op deze pagina kun je de teken herkennen. Van tekenbeten kun je ziek worden, daarom is elke tekenbeet die je kunt voorkomen van groot belang.

Foto: RIVM

Teken op een duimnagel: van linksboven met de klok mee: volwassen vrouwtje, nimf, larve, volwassen mannetje.

Foto: NVWA

Vlek-kenteek. Kan het tekenencefalitisvirus overdragen op mensen.

Foto: NVWA

Reuzenteek of Hyalommateek.

Gevarieerd programma op groeiende Boominfodag

Jan Willem de Groot, Marc van Rosmalen en Chris van Eunen (Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland) openen op de 16e editie van de Nederlandse Boominfodag.

De Nederlandse Boominfodag wint aan belang en is inmiddels hét platform voor kennisdeling, inspiratie en netwerken. De 16e editie, georganiseerd door Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners (VHG) en Koninklijke Vereniging Stadswerk Nederland en in samenwerking met initiatiefnemer Jan Willem de Groot, trok in Cuijk meer dan 450 deelnemers en was daarmee uitverkocht.

De organisatie kijkt uit naar de 17e editie op 12 maart 2026. Marc van Rosmalen, Koninklijke VHG: “De Nederlandse Boominfodag is hét event voor, door en met professionals uit de groenvoorziening, beleidsmakers, onderzoekers en boomspecialisten. Kennisdeling, inspiratie en ontmoetingen staan centraal. Het is fantastisch om te zien hoeveel mensen tijdens dit event samenkomen. Groen is de oplossing en verdient ruimte, want bomen zijn geen kostenpost, maar een investering met waardevolle baten.”

Volg de Nederlandse Boominfodag via www.boominfodag.nl en social media en blijf op de hoogte van het laatste nieuws.

Meer trainingen beschikbaar in Activiteitenagenda ETW/ETT

Op de Activiteitenagenda ETW/ETT verschijnen steeds meer trainingen. In deze online-agenda staan de kennisactiviteiten die boomspecialisten kunnen volgen om voldoende kennisuren op te doen voor een geldig ETW- of ETT-certificaat. Online staan kennisactiviteiten zoals opleidingen, trainingen en workshops. Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners (VHG), faciliteert de Activiteitenagenda ETW/ETT in samenwerking met VHG Platform Boomspecialisten.

Inschrijving kan via de Activiteitenkalender. Opleiders verwerken de presentielijsten, waarmee het aantal gevolgde kennisuren van cursisten wordt vastgelegd. Deelnemers moeten wel zelf het aantal (nog) te volgen kennisuren in de gaten houden.

Zie ook: <https://www.pe-online.org/fe/public/agenda/792/>

KPB-ISA Webinar

23 januari 2025: beheer van veterane bomen

AUTEUR: BENDERT ZEVENBERGEN

Wanneer de risico's voor de omgeving te groot worden of gevaar op uitbreken bestaat, is het ook bij oude bomen onvermijdelijk om in te grijpen. "Maar doe het geleidelijk", zegt Bart van Duijnhoven, "en houdt daarbij rekening met alle processen die een rol spelen."

Van Duijnhoven toont een foto van een oude zomereik in een bos die wordt omgeven door jonge bomen. Veel van de gesteltakken onderin zijn dood. "Dat is veroorzaakt door gebrek aan licht. Maar het is niet natuurlijk, want die gesteltakken hebben zich in een eerder stadium wel degelijk kunnen ontwikkelen." Vermoedelijk zijn de dode takken een gevolg van een verandering in het beheer van het bos eromheen. "In het verleden werden de kleinere bomen gekapt voor hakhout, tegenwoordig is daar minder behoefte aan."

Toch pleit Van Duijnhoven, boomtechnisch adviseur bij Terra Nostra en inleider bij VETcert, er niet voor om die jonge bomen zonder meer te kappen. "Dat zou het hele

microklimaat veranderen en de zomereik ineens aan teveel licht en wind kunnen blootstellen. Ik zou meer geleidelijk ingrijpen en bijvoorbeeld omliggende takken of stammen ringen en vervolgens blijven bijhouden hoe het zich ontwikkelt."

Geleidelijkheid en het overzien van het totale proces voor en na ingrijpen zijn voor Van Duijnhoven kernfactoren bij het beheer van veteraanbomen. "Voordat je ingrijpt, moet je inschatten in welk stadium de boom zich bevindt en onder meer goed naar de kroonarchitectuur kijken." Iedere boom heeft een bouwplan, ook wanneer deze zich in een neergaande fase bevindt. "Veel waterlot wil bijvoorbeeld zeggen dat de boom zijn verloren kroonvolume wil herstellen."

"Snoei functioneel en probeer in bomentijd te denken"

Dat er geen regel is om een boom tot veteraan uit te roepen, is voor Van Duijnhoven geen punt. "Het blijft een grijs gebied en het gaat om tal van kenmerken. Is een boom oud voor zijn soort, zit de boom in een fase natuurlijke kroonverkleining, heeft de boom grote holtes en spechtengaten en heeft de boom natuurhistorische en cultuurhistorische waarde?" Omdat Nederland relatief weinig veteraanbomen heeft, adviseert hij om veel over de grens te kijken. "Als die observaties maken het

< Bart van Duijnhoven (links) in gesprek met Ruben van Praag

VAN HET BESTUUR

interessant, je bouwt er een interne bibliotheek mee op.”

Volgens Van Duijnhogen is de ecologische waarde van veteranabomen uniek is en daarom is het goed dat meer gemeenten van een risicogestuurd boombeheer overstappen naar een meer waardegestuurd beheer. “Mijn uitgangspunt is om in principe niks te doen, maar als er toch moet worden ingegrepen, moet zoveel mogelijk van die ecologische waarde behouden blijven. Laat het dode hout voor wat het is, snoei functioneel en probeer in bomentijd te denken. Afleggers van de boom vormen zich niet in een paar maanden, maar in tien tot vijftig jaar.”

Iedere boom heeft een bouwplan

Het risico op schade aan de omgeving kan een reden zijn om bij een veteranaboom in te grijpen. “Maar we zijn doorgeslagen in ons risicodenken. Boomcontroles richten zich primair op het bepalen van de mogelijke risico's, maar houden onvoldoende rekening met in welke omgeving de boom zich bevindt.” Als mogelijk heeft het de voorkeur om de omgeving aan de boom aan te passen, in plaats van andersom.

Als dan toch moet worden ingegrepen, pleit Van Duijnhoven ervoor om de kenmerken van de veteranaboom te behouden en deze te stimuleren. “Wanneer het uitbreken van de boom dreigt, kan het noodzakelijk zijn om de kroon te verkleinen. Het is dan essentieel om de binnenkroon te behouden, zodat deze zich kan ontwikkelen. Kies verder het juiste seizoen om in te grijpen, beperk de grootte van snoeiwonden en schat de gevolgen van de ingrepen in. Je wil geen kraag in een boom snoeien waar de wind inklaapt.”

“Aan een wilg kan je niet veel fout doen, de grove den leent zich slecht voor snoei”

Tenslotte gaat het bij beheer van veteranabomen altijd om maatwerk. “De ene boom heeft bijvoorbeeld meer licht nodig dan de andere. En hoe bomen reageren op snoei, varieert sterk per soort. Hier bestaat veel literatuur over. Aan een wilg kan je niet veel fout doen, de grove den leent zich slecht voor snoei.” Van Duijnhoven toont een foto van zo'n vijftig lindes bij de abdij van Tongerlo bij België, alle zo'n 350 jaar oud. “Eerst hebben we hiervoor een bomenplan opgesteld, daarnaast een individueel snoeiplan. Het doel is om alle individuele exemplaren zo lang mogelijk te behouden.”

Beste leden,

Na twee jaar heb ik tijdens de afgelopen ledenvergadering het stokje als voorzitter overgedragen aan Bart van der Klugt. Ik was even ad interim, omdat toen niemand die taak op zich wilde nemen. In twee jaar kan er veel veranderen, want ook voor de penningmeester en de bestuursfuncties Kennisbijeenkomsten en de Nederlandse Klimkampioenschappen zijn nieuwe vrijwilligers gevonden.

Uit de enquête blijkt dat er, nog steeds, drie pijlers zijn die de leden belangrijk vinden: de kennisbijeenkomsten, het vakblad en de klimkampioenschappen. Dat niet echter alles voor de leden van het uiterste belang is, bleek weer tijdens de afgelopen ALV waar maar 29 stemgerechtigden aanwezig waren.

De afgelopen twee jaar hebben we als bestuur om ons heen gekeken hoe onze vereniging in de toekomst bestuurd zou moeten worden. Daar zijn verkennende gesprekken voor gevoerd en gaan nog gevoerd worden met gelijkgestemde partijen om te onderzoeken of verdergaande samenwerkingen ons en het bomenvak kunnen versterken.

Het behartigen van de belangen van het vak, maar ook van individuele leden, zou mijns inziens beter en efficiënter geregeld kunnen worden. Dat betekent meer samenwerken, ook met partijen waar niet iedereen warm voor loopt. Maar stel het grote belang voorop en laat jullie niet beperken door krampachtig vast te houden aan oude gewoontes. Ik heb veel respect voor mensen als Esther Frijters van het secretariaat en bestuurder Bas Poutsma, omdat zij in moeilijke tijden de club draaiende hebben gehouden. Ik wil anderen niet tekort doen, maar zonder deze twee had KPB-ISA misschien niet meer bestaan.

Ik heb het volste vertrouwen in zittende bestuurders en de nieuwkomers en wens ze de komende jaren veel succes met hun zoektocht naar de meest duurzame manier om de belangen van de leden te vertegenwoordigen. Ik dank mijn medebestuurders Willem, Michael, Annemiek, Jan Willem en Bas voor de prettige samenwerking in de afgelopen twee jaar. Wij gaan elkaar vast nog tegenkomen. Het ga jullie allemaal goed.

Groet, Henk Werner, oud-voorzitter KPB-ISA

Wie met bomen werkt
is lid van KPB-ISA

www.kpb-isa.nl

Wil jij je verder ontwikkelen? Word **Data Inspecteur Bomen**

VOOR WIE?

- Boomveiligheidscontroleurs die hun kennis en deskundigheid willen verhogen
- European Tree Workers en Tree Technicians die breed inzetbaar willen zijn
- Iedereen die gemotiveerd is om bij te dragen aan de kwaliteitszorg rond bomen

DATA + INSPECTEUR BOMEN

Kosten examen: € 365,- ex btw

MEER INFORMATIE?

Ga naar www.norminstituutbomen.nl
of scan de QR code

Opleidingen en examens verzorgd door:

